

Vormen heffingen een belemmering voor de (door)groei van bedrijven?

Administratieve lasten en kosten van
heffingen in de perceptie van bedrijven

EINDRAPPORT

John Boog
Anne Bruins
Michiel Linssen
Mirjam Tom

Zoetermeer, 14 augustus 2009

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij EIM bv. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van EIM bv. EIM bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with EIM bv. Quoting numbers or text in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of EIM bv. EIM bv does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Inhoudsopgave

1	Inleiding en doel van het onderzoek	5
2	Inventarisatie heffingen naar aspecten	7
2.1	Kwantitatief beeld inventarisatie heffingen	7
2.2	Kwalitatief beeld inventarisatie heffingen	9
3	Administratieve handelingen heffingen	13
4	Perceptie van ondernemers	15
4.1	Inleiding	15
4.2	Betalen van heffingen	15
4.3	De last van heffingen	17
4.4	Administratie en handelingen en reductiemogelijkheden	18
4.5	Reductiemogelijkheden in het proces van de heffingen	20
4.6	Effecten op de groei van bedrijven	20
5	Conclusies en aanbevelingen	23
Bijlagen		
I	Onderzoeksvragen, onderzoeksaanpak, uitgangspunten en definities	26
II	Beknopt overzicht onderzochte soorten heffingen	35
III	Samenstelling Begeleidingscommissie	49
IV	Onderzochte literatuur	51
V	Vragenlijst telefonische interviews	53

1 Inleiding en doel van het onderzoek

Aanleiding

Het Ministerie van Economische Zaken maakt zich samen met de Ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Financiën sterk om belemmeringen voor doorgroei van ondernemingen op te heffen. Dit blijkt ook uit de notitie 'Het vergemakkelijken van doorgroei'¹. Vereenvoudiging van het starten van bedrijven en bevordering van de stap van ondernemerschap naar werkgeverschap en verdere doorgroei, zijn belangrijk pijlers om tot verdere banencreatie te komen.

Het belang van nieuwe bedrijven voor de Nederlandse economie en voor de werkgelegenheidsontwikkeling is in de afgelopen twintig jaar sterk toegenomen. Belangrijke structurele oorzaken achter de snelle groei van het aantal oprichtingen zijn onder andere de opkomst van nieuwe diensten en een sterk stimulerend overheidsbeleid ten aanzien van ondernemerschap².

Bovendien streeft het Ministerie van Economische Zaken (EZ) er naar om de kosten voor bedrijven als gevolg van regelgeving tot een minimum te beperken. In de hiervoor aangehaalde notitie worden maatregelen genoemd die zijn gericht op het vereenvoudigen van de stap van ondernemer naar werkgever. Als aangrijpingspunt wordt aangegeven dat voor kleine of startende bedrijven de regeldruk wellicht (verder) verminderd zou kunnen worden. Naast andere maatregelen om de doorgroei te bevorderen, geeft het Kabinet aan dat onderzocht gaat worden of, en zo ja in hoeverre de doorgroei van bedrijven belemmerd wordt vanuit de kosten en de administratieve handelingen die voortvloeien uit heffingen die bedrijven moeten voldoen.

Doel van het onderzoek

Het Ministerie van Economische Zaken heeft EIM de opdracht gegeven om het onderzoek naar belemmeringen voor groei door verplichte heffingen uit te voeren. In dit onderzoek wordt deze toezegging aan de Tweede Kamer gestand gedaan. Omdat er al veel kwantitatieve onderzoeken zijn uitgevoerd naar administratieve lasten, richt het onderhavige onderzoek zich veel meer op de perceptie van ondernemers bij heffingen en in hoeverre ondernemers zich door heffingen laten remmen in hun groei. Daarnaast wordt gekeken naar mogelijkheden om de administratieve lasten rond heffingen te verminderen.

Het eerste deel van het onderzoek bestaat uit een brede inventarisatie van alle geselecteerde heffingen voor bedrijven. Vervolgens is nagegaan of ondernemers daartoe veel of weinig administratieve werkzaamheden moeten verrichten. In het tweede deel van het onderzoek zijn 44 ondernemers uit een aantal branches en grootteklassen telefonisch geïnterviewd om na te gaan wat hun perceptie is ten aanzien van deze heffingen, of de heffingen eventueel groeibelemmerend kunnen zijn en zo ja, welke mogelijkheden er zijn om deze belemmeringen te verminderen of weg te nemen.

¹ TK 2008-2009, 31 311, nr. 21

² EIM, 'Bedrijvendynamiek en werkgelegenheid – periode 1987-2008', 8 april 2009.

Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen van EZ en de leden van de begeleidingscommissie die in dit onderzoek worden beantwoord zijn:

- Onderzoeksvraag 1: Welke verplichte heffingen voor welke bedrijven zijn er, zowel op nationaal als decentraal niveau (Rijksoverheid, Provincies, Gemeenten, Waterschappen) als van derden (bijvoorbeeld PBO's, KvK's)? Voor welk doel worden deze heffingen geheven? Hoe hoog zijn deze heffingen? Wat is de grondslag van deze heffingen? Wordt er in de hoogte van de heffingen onderscheid gemaakt tussen grote en kleine bedrijven? Drukken deze heffingen relatief zwaarder op kleine of startende bedrijven? Hoeveel verschillende heffingen moet 1 bedrijf betalen? Van hoeveel verschillende overheden / overheidsorganisaties?
- Onderzoeksvraag 2: Wat kunnen overwegingen zijn om de hoogte van de heffingen wel of niet te differentiëren tussen grote en kleine of tussen gevestigde en startende bedrijven?
- Onderzoeksvraag 3: Wat zijn de administratieve handelingen om aan deze heffingen te voldoen? Is de belasting van deze handelingen relatief zwaarder voor kleine bedrijven? Kunnen de heffingen eenvoudiger (bijvoorbeeld via elektronische weg) verwerkt worden?
- Onderzoeksvraag 4: Wat zijn mogelijkheden om de administratieve handelingen rondom deze heffingen te verminderen? Zijn er mogelijkheden om heffingen te bundelen?
- Onderzoeksvraag 5: Wat is de perceptie van ondernemers van deze heffingen? Welke heffingen ervaren ondernemers als het meest belastend?
- Onderzoeksvraag 6: Wat kunnen de effecten van heffingen op doorgroei van bedrijven zijn?

Leeswijzer

In deze leeswijzer geven we aan in welk deel van het rapport de onderzoeksvragen worden beantwoord:

- Hoofdstuk 2 van dit rapport gaat in op de brede inventarisatie van de heffingen. De paragrafen 2.1 en 2.2.1 gaan in op de beantwoording van onderzoeksvraag 1. Waarbij een nadere onderbouwing en detaillering kan worden gevonden in Bijlage II en het bij dit rapport meegeleverde Excelsheet.
- Onderzoeksvraag 2 wordt beantwoord in paragraaf 2.2.2.
- De administratieve handelingen zijn opgenomen in hoofdstuk 3 en beantwoordt onderzoeksvraag 3.
- Op de beantwoording van onderzoeksvraag 4 wordt ingegaan in de paragrafen 4.4 en 4.5.
- De perceptie van de ondernemers ten aanzien van de heffingen (antwoord op onderzoeksvraag 5) treft u met name aan in de paragrafen 4.1 tot en met 4.3.
- Onderzoeksvraag 6 wordt beantwoord in paragraaf 4.6.

In hoofdstuk 5 gaan we in op de conclusies en aanbevelingen.

In Bijlage I van dit rapport zijn de onderzoeksvragen, de onderzoeksaanpak en de uitgangspunten en definities bij dit onderzoek uitgewerkt.

In Bijlage II zijn tabellen opgenomen die een iets uitgebreider, maar beknopt beeld geven van alle onderzochte heffingen per heffende instantie.

Bijlage III bevat de samenstelling van de begeleidingscommissie. Bijlage IV omvat de onderzochte literatuur en in Bijlage V is de vragenlijst van de telefonische interviews opgenomen.

2 Inventarisatie heffingen naar aspecten

In de eerste stap van het onderzoek wordt grotendeels antwoord gegeven op de eerste drie onderzoeksvragen en de bijbehorende deelvragen. Door middel van een uitgebreide desk- en internetresearch is een inventarisatie gemaakt van de heffingen die in dit onderzoek zijn meegenomen. Deze inventarisatie geeft een overzicht van alle heffingen per heffende instantie die in dit onderzoek zijn betrokken. Daarnaast worden doel, grondslag en waar mogelijk de hoogte van de heffingen vermeld. Ook is - indien van toepassing - aangegeven of gedifferentieerd wordt in de hoogte van de heffingen naar bedrijfsomvang en is aangegeven of er voor startende bedrijven speciale regelingen zijn.

De uitkomsten van de internetresearch zijn opgenomen in een Excelbestand dat deel uitmaakt van deze rapportage.

Niet alle heffingen zijn meegenomen

In de eerste bijeenkomst met de begeleidingscommissie is afgesproken welke heffingen in het onderzoek zijn meegenomen. Van de heffingen van de Rijksoverheid wordt alleen de loonheffing in het onderzoek betrokken, omdat op voorhand werd aangenomen dat deze belastingheffing door ondernemers als groeibemmerend zou kunnen worden beschouwd¹. Het gaat hier om de inhouding van loonbelasting en premies sociale verzekeringen van werknemers die de ondernemer moet afdragen aan de Belastingdienst. Een beknopt overzicht van alle meegenomen heffingen is opgenomen in Bijlage II. Het uitgebreide overzicht is opgenomen in het Excelbestand dat hiervoor genoemd is.

Daarnaast zijn niet alle heffingen van product- en bedrijfsschappen apart benoemd. Vaak is er sprake van bestemmingsheffingen waarvan het doel per branche verschillend kan zijn. Deze bestemmingsheffingen zijn per 'schap' als één heffing meegenomen.

2.1 Kwantitatief beeld inventarisatie heffingen

Uit de inventarisatie van de heffingen die middels desk- en internetresearch is uitgevoerd komt een aantal opvallende punten naar voren. Allereerst is duidelijk geworden dat er 30 verschillende instanties zijn die heffingen aan het bedrijfsleven opleggen. Per instantie worden tussen de 1 en 14 verschillende soorten heffingen opgelegd. Heffingen per instantie kunnen verschillen naar branche waaraan ze worden opgelegd en het doel van de heffing kan anders zijn.

Niet alle heffingen worden opgelegd aan alle bedrijven

Uiteraard worden niet alle heffingen opgelegd aan alle bedrijven. In Bijlage II is in de kolom 'Branche' aangegeven of het gaat om een generieke heffing voor alle bedrijven, of zijn de sector of branche(s) aangegeven waarvoor de heffing geldt.

¹ Uit de telefonische interviews in een latere fase van het onderzoek is gebleken dat een deel van ondernemers ook de BTW aanmerkt als een heffing van de Rijksoverheid met een substantiële administratieve belasting en die door een aantal ondernemers ook wordt genoemd als groeibemmerend.

In deze paragraaf wordt alleen gekeken naar het aantal soorten heffingen en de verschillende heffende instanties. Aan de aantallen heffingen verbinden wij dan ook geen waardeoordeel.

In totaal zijn er 105 verschillende soorten heffingen gevonden die bedrijven moeten voldoen wanneer zij daarvoor in aanmerking komen. Niet alle heffingen worden opgelegd aan alle bedrijven. Per branche c.q. bedrijfstype worden maximaal tussen 22 en 33 heffingen opgelegd. Deze cijfers zijn inclusief enkele heffingen die in de praktijk bij kleine bedrijven niet voorkomen (heffing ondernemingsraden) en heffingen die als betaling voor een dienst gezien worden (parkeerbelasting).

Kijken we naar de heffende instanties, dan zien we dat de gezamenlijke decentrale overheden verantwoordelijk zijn voor 17 soorten heffingen. Het overgrote deel hiervan wordt geheven door de gemeenten.

De product- en bedrijfschappen zijn verantwoordelijk voor circa 60 soorten heffingen. Het Productschap Tuinbouw en het Productschap Vis kennen meer dan 10 verschillende soorten heffingen. Dat er zoveel soorten heffingen worden onderscheiden bij schappen houdt geen diskwalificatie in, want ze zijn vaak juist op maat gesneden van de precieze doelgroep van ondernemers (telers, kwekers, exporteurs, importeurs naar productsoorten en landen). Productschappen leggen deze heffingen alleen op als het relevant is. Gemiddeld zal een ondernemer, indien hij behoort tot een branche die heffingsplichtig is, twee heffingen van een schap krijgen. Het kan voorkomen dat een ondernemer met meer dan een product- of bedrijfsschap te maken krijgt. Ook kan een ondernemer verschillende bedrijfsactiviteiten verrichten waardoor de ondernemer onder de werkingssfeer van verschillende schappen kan vallen. In de meeste gevallen zenden deze schappen dan een gezamenlijke nota aan de ondernemer. Soms zijn er ook anti-cummulatieregelingen.

24 soorten heffingen komen voor rekening van de groep ZBO's en derden, waarbij meer dan de helft (13) afkomstig zijn van Buma-Stemra en SENA. Het gaat om heffingen voor vergoedingen aan de muzikanteur (tekstdichter en componist) voor muziekgebruik (Buma-Stemra) en voor producenten en artiesten voor muziekgebruik (SENA).

In tabel 1 is een overzicht opgenomen van alle onderzochte soorten heffingen naar heffende instantie.

Tabel 1 Aantal in het onderzoek betrokken soorten heffingen naar heffende instantie

Heffende instantie	Aantal soorten heffingen
Gemeenten	
Gemeenten	11
Provincies	
Provincies	5
Waterschappen	
Waterschappen	2
ZBO's en derden	
Autoriteit Financiële Markten (AFM)	1
Buma-Stemra	6
Kamer van Koophandel	3
Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA)	1
SENA	7
SER	2
SKAL	1
Stichting bloembollenkeuringsdienst	1
Stichting de Thuis kopie	1
Stichting Reprorecht	1
Product- en Bedrijfschappen	
Bedrijfschap Afbouw	2
Bedrijfschap Horeca en Catering	3
Boschap	2
Hoofdbedrijfschap Agrarische Groothandel	3
Hoofdbedrijfschap Ambachten	3
Hoofdbedrijfschap Detailhandel	4
Productschap Akkerbouw	2
Productschap Diervoeder	2
Productschap Dranken	6
Productschap Margarine, Vetten en Oliën	1
Productschap Pluimvee en Eieren	1
Productschap Tuinbouw	14
Productschap Vee en Vlees	1
Productschap Vis	12
Productschap Wijn	2
Productschap Zuivel	4
Rijksoverheid	
Belastingdienst	2

In Bijlage II zijn tabellen opgenomen die een iets uitgebreider, maar beknopt beeld geven van alle onderzochte heffingen per heffende instantie. In het Excel-bestand is het volledige beeld opgenomen van de onderzochte heffingen.

2.2 Kwalitatief beeld inventarisatie heffingen

2.2.1 Grondslag van de heffing

De grondslag van de verschillende heffingen is divers. Zo wordt de Onroerende-zaakbelasting opgelegd aan de hand van de WOZ-waarde van een pand, de Diergezondheidsheffing wordt vastgesteld aan de hand van het aantal honderden ki-

logrammen melk dat een bedrijf levert aan de zuivelfabriek en de Zuiveringsheffing wordt geheven naar het aantal vervuilingseenheden per bedrijf.

De volgende grondslagen voor heffingen zijn in de inventarisatie gevonden:

- 1 de waarde van een onroerende zaak
- 2 een vast bedrag
- 3 de grenslengte van een pand aan een heringerichte straat
- 4 parkeerduur, -tijd, -oppervlakte en ligging van een parkeerplaats
- 5 afmetingen van een reclameobject
- 6 afmetingen en plaats van een object
- 7 de hoeveelheid afval
- 8 de oppervlakte van een bedrijf
- 9 het drinkwaterverbruik
- 10 de onttrokken hoeveelheid grondwater
- 11 aantal vervuilingseenheden
- 12 aantal hectares grond en water
- 13 soort rechtspersoon, al dan niet rekening houdend met aantal werkzame personen
- 14 een percentage van het totale loon voor de loonbelasting
- 15 het aantal medewerkers
- 16 het aantal telefoonaansluitingen
- 17 de oppervlakte van bedrijfskantine of -restaurant
- 18 de oppervlakte van de ruimte waar muziek te horen is
- 19 het aantal openstellingen per jaar
- 20 de loonsom
- 21 een combinatie van aantal medewerkers en sector van het bedrijf
- 22 de omzet
- 23 aantal honderden kilogrammen geleverde melk
- 24 de branche waarin een bedrijf actief is
- 25 een aantal klassen werkzame personen
- 26 de omzet verdeeld naar een aantal klassen
- 27 naar rato van het factuurbedrag verschillend voor koper en verkoper van bloembollen
- 28 naar plantensoort (naar rato van aantallen stuks of gewicht)
- 29 per are tulpen en narcissen
- 30 de invoerwaarde van de goederen
- 31 de waarde van de ingekochte goederen
- 32 de waarde van het afgezette teeltmateriaal
- 33 het aantal filialen

Duidelijk is dat de informatie die nodig is om een heffing op te leggen niet altijd dezelfde is. Voor de Onroerende-zaakbelasting heeft de gemeente genoeg aan de WOZ-waarde, deze waarde is bekend bij de gemeente zodat het bedrijfsleven direct een aanslag krijgt opgelegd zonder daarvoor zelf informatie te hoeven verstrekken. Voor de Diergezondheidsheffing moet het bedrijf gegevens over het aantal honderden kilogrammen melk dat geleverd wordt aanleveren. Deze informatie behoort tot de normale bedrijfsboekhouding en kan zonder veel inspanning aangeleverd worden. De informatie die bedrijven moeten aanleveren voor de aanslag Zuiveringsheffing (vervuilingseenheden) staat echter ver af van de normale bedrijfsgegevens en kan de bedrijven veel tijd kosten.

2.2.2 Wijze van differentiëren in de hoogte van de heffing

Er zijn een aantal redenen waarom differentiatie in de hoogte van heffingen naar bedrijfsgrootte en bedrijfsfase te overwegen is.

Tweederde van de bruto werkcreatie komt van jonge bedrijven. Productiviteitsstijgingen komen ook vooral van jonge bedrijven. Jonge bedrijven prikkelen ook bestaande bedrijven om concurrerend en innovatief te zijn. Een aantal starters groeit in de loop der tijd ook door in bedrijfsomvang. Door starters en kleine bedrijven vrij te stellen of minder heffingen te laten betalen, kan meer financiële ruimte ontstaan voor de bedrijven om door te groeien.

In dat kader geldt hier het principe van het draagkrachtbeginsel. Dus hoe hoger de omzet of het inkomen, hoe meer heffing men zou kunnen betalen. Vanuit het profijtbeginsel wordt ook vaak geredeneerd dat bedrijven die meer profijt hebben van een bepaalde voorziening er ook meer voor moeten betalen.

Veel heffingen kennen voor het vaststellen van de hoogte variabele bedragen. Om te kunnen beoordelen of in een heffing wordt gedifferentieerd naar de levensfase van een bedrijf moet duidelijk zijn dat de hoogte van de heffing afhangt van de levensfase van het bedrijf. Er is geen enkele heffing die direct differentieert naar levensfase. Er zijn echter wel heffingen die onderscheid maken naar aantal werkzame personen (heffing werkzame personen, HBD), het aantal hectares dat een bedrijf omvat (financieringsheffing, Productschap akkerbouw) of de omzet van een bedrijf (vakheffing bloemkwekerijproducten, Productschap Tuinbouw). Deze grondslagen kunnen een indicatie zijn voor de levensfase van een bedrijf maar zijn dit niet in alle gevallen. Zo is bij overname van een akkerbouwbedrijf de ondernemer wel een starter maar zal zijn bedrijf al veel hectares landbouwgrond moeten omvatten om rendabel te kunnen zijn.

3 Administratieve handelingen heffingen

Globaal onderscheiden we drie typen administratieve processen die aan de heffing ten grondslag kunnen liggen:

- 1 Een heffing waarvoor de ondernemer zelf geen informatie hoeft te verstrekken (zoals Onroerende-zaakbelasting)
- 2 Een heffing waarvoor de ondernemer zelf informatie moet verstrekken waarbij de informatie afkomstig is uit een bedrijfseigen administratie (zoals bij de heffingen van het Productschap Zuivel)
- 3 Een heffing waarvoor de ondernemer zelf informatie moet verstrekken en waarvoor soms een aparte, bedrijfsvreemde administratie bijgehouden moet worden (bijvoorbeeld de zuiveringsheffing van de waterschappen)

Het onderstaande schema geeft de administratieve handelingen weer die ondernemers moeten verrichten ten behoeve van de drie hierboven genoemde typen administratieve processen om de juiste (hoogte van de) heffingen te kunnen vaststellen.

<i>Te verrichten handelingen</i>	<i>Typen administratieve processen</i>		
	<i>type 1</i>	<i>type 2</i>	<i>type 3</i>
Bijhouden bedrijfsvreemde administratie	nee	nee	ja
- deelhandeling 1	nee	nee	ja
- deelhandeling 2	nee	nee	ja
- deelhandeling 3	nee	nee	ja
- deelhandeling 4	nee	nee	ja
Ontvangen en lezen informatieverzoek	nee	ja	ja
Verzamelen gegevens	nee	ja	ja
Invullen informatieverzoek	nee	ja	ja
Retoursturen informatieverzoek	nee	ja	ja
Ontvangen aanslag	ja	ja	ja
Betalen aanslag	ja	ja	ja

De administratieve processen en de daarbij behorende handelingen zijn over het algemeen niet ingewikkeld en/of sluiten aan bij administraties die de ondernemer al bijhoudt vanuit zijn eigen bedrijfsvoering, zoals uit de interviews met ondernemers is gebleken (betreft de types 1 en 2, zoals genoemd in bovenstaande tabel). Alleen de loonheffing (indien personeel in dienst) en de omzetbelasting/BTW worden door ondernemers genoemd als heffingen waarvoor extra veel administratie moet worden bijgehouden (type 3). De administratieve processen en de daarbij behorende handelingen van deze twee heffingen zijn uitgebreid in kaart gebracht in de meting van de administratieve lasten 2008. Bij beide terreinen gelden een substantieel aantal verplichtingen. De administratieve lasten voor de kleinere bedrijven wegen voor de loonheffing en de BTW afgemeten aan de bruto toegevoegde waarde veel zwaarder dan voor grotere bedrijven.

In de paragrafen 4.4 en 4.5 wordt ingegaan op de reductiemogelijkheden ten aanzien van het proces en de administratie en handelingen rond heffingen.

4 Perceptie van ondernemers

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk schetsen we op basis van telefonische interviews onder 44 ondernemers een beeld van de perceptie van heffingen door ondernemers (zie vragenlijst in Bijlage V). De ondernemers hebben een bedrijf in een van de volgende sectoren:

- melkveebedrijf;
- metaalindustrie;
- ambacht (stukadoors-, timmer-, schilders-, glaszetters- of afwerkingsbedrijf);
- groothandel in bloemen en planten;
- brood- en banketbakkerij;
- restaurant, cafetaria of café;
- (markt-, opinie- of ander) onderzoekbureau;

Wat betreft omvang vallen de bedrijven in een van de drie categorieën:

- bedrijven zonder personeel ('zzp'ers');
- kleinbedrijf (2 – 4 werkzame personen);
- grootbedrijf (5 – 19 werkzame personen);

De bedrijven zijn gevestigd in de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant.

Achtereenvolgens komen aan de orde:

In paragraaf 4.2 de mate waarin heffingen door de ondernemers worden betaald.

In paragraaf 4.3 de mate waarin de ondernemers heffingen als last zien

In paragraaf 4.4 de administratie en de handelingen t.b.v. heffingen met reductiemogelijkheden

In paragraaf 4.5 reductiemogelijkheden in het proces van de heffingen

In paragraaf 4.6 de effecten op de groei van de bedrijven.

4.2 Betalen van heffingen

Er zijn in de interviews 17 heffingen aan alle 44 ondernemers voorgelegd met de vraag of men met die heffingen te maken heeft.

De loonheffing is voorgelegd aan 24 ondernemers met personeel in het kleinbedrijf en het grootbedrijf.

Tabel 2 laat zien in welke mate de ondernemers zeggen dat zij die heffingen betalen.

Tabel 2 mate waarin de ondernemers aangeven bepaalde heffingen betalen

<i>heffing</i>	<i>heffende instantie</i>	<i>aantal ondernemers dat de heffing betaalt</i>
jaarlijkse bijdrage voor registreren	Kamer van Koophandel	44
zuiveringsheffing	waterschap	32
reinigingsrecht	gemeente	31
rioolheffing	gemeente	31
onroerende-zaakbelasting (voor bedrijfspanden)	gemeente	29
jaarlijkse bijdrage voor informeren	Kamer van Koophandel	18
reprorecht bedrijfsleven	Stichting Reprorecht	16
vergoeding muziekgebruik	Buma-Stemra	15
watersysteemheffing	waterschap	14
precariobelasting	gemeente	12
parkeerbelasting	gemeente	11
vergoeding muziekgebruik	SENA	11
bijdrage SER	SER	10
reclamebelasting	gemeente	9
baatbelasting	gemeente	8
jaarlijkse bijdrage voor stimuleren	Kamer van Koophandel	8
bouwgrondbelasting	gemeente	6
loonheffing	Belastingdienst	23

Bron: interviews EIM

Alleen van de heffing voor registreren die wordt geheven door de Kamer van Koophandel zeggen alle ondernemers dat men deze betaalt. Het verschil tussen 44 en het opgenomen aantal bij de andere heffingen bestaat uit ondernemers die zeggen de desbetreffende heffing niet te betalen plus ondernemers die niet weten of men de desbetreffende heffing betaalt. Voor enkele heffingen is het verrassend dat men zegt de heffing niet te betalen. De oorzaak kan zijn dat men de desbetreffende heffing niet als een aparte heffing onderkent omdat op één aanslag meerdere heffingen tegelijk worden geïnd, zoals tijdens de interviews bijvoorbeeld is gebleken bij de verschillende heffingen van de Kamer van Koophandel. Daarnaast blijken veel ondernemers de afhandeling van de heffingen door derden (bijvoorbeeld de boekhouder of de accountant) te laten verrichten, waardoor zij zelf mogelijk een minder scherp beeld van de heffingen hebben.

Behalve de 17 heffingen die aan alle ondernemers zijn voorgelegd zijn 27 heffingen, voornamelijk van bedrijf- of productschappen, voorgelegd aan ondernemers in de relevante sectoren.

De ondernemers is ook gevraagd of er naast de voorgelegde heffingen andere heffingen van overheden en overheidsorganisaties zijn die men betaalt en waarvan het de ondernemer veel tijd en moeite kost om het te betalen bedrag te be-

palen. De omzetbelasting/BTW is door vijf ondernemers genoemd. Andere heffingen die elk eenmaal worden genoemd zijn: toeristenbelasting, energiebelasting, vennootschapsbelasting, superheffing, heffing Videma, inkomstenbelasting, vervoersbelastingen (met als toelichting: motorrijtuigenbelasting, tax voor vliegverkeer, tax voor benzine).

4.3 De last van heffingen

Twee op de drie ondernemers (31) zeggen van een of meer heffingen die men moet betalen dat deze relatief gezien veel tijd, moeite of geld kosten.

Ondernemers die geen enkele heffing noemen die veel tijd, moeite of geld kost, treffen we vooral aan onder de zzp'ers en het kleinbedrijf en wat betreft sector bij de onderzoekbureaus en het ambacht. Het betreft ook vaker ondernemers in Noord-Brabant dan in Zuid-Holland.

Het vervolg van deze paragraaf heeft betrekking op de groep ondernemers die een of meer heffingen hebben genoemd die relatief veel tijd, moeite of geld kosten (heffingen 'als een last zien').

Onder de antwoorden scoren de OZB en de loonheffing het hoogst met resp. 11 en 10 vermeldingen.

Ten aanzien van de OZB geldt dat het vooral deze heffing is die de ondernemers noemen als een heffing waarvan men de hoogte van het te betalen bedrag te hoog vindt. De OZB wordt in het bijzonder genoemd door ondernemers in het kleinbedrijf en het grootbedrijf en niet door zzp'ers en verder door ondernemers met een melkveebedrijf. De OZB wordt vaker genoemd door ondernemers in Zuid-Holland dan in Noord-Brabant.

De loonheffing wordt vaker genoemd door ondernemers in het grootbedrijf dan in het kleinbedrijf.

Na de twee lijstaanvoeders komt de heffing voor muziekgebruik van Buma-Stemra (inclusief de heffing van SENA) met 5 vermeldingen, voornamelijk door ondernemers in het grootbedrijf.

De (niet gespecificeerde) 'KvK-heffing' scoort 4 vermeldingen, alle door ondernemers in de sector brood- en banketbakkerij.

De reinigingsheffing scoort 3 vermeldingen.

De omzetbelasting/BTW scoort eveneens 3 vermeldingen. Omdat de omzetbelasting/BTW zoals gezegd niet tot heffingen behoort die aan de ondernemers zijn voorgelegd, maar is toegevoegd omdat deze door verschillende ondernemers is genoemd als een heffing die men betaalt en waarvan het de ondernemer veel tijd en moeite kost om het te betalen bedrag te bepalen, zou het kunnen zijn dat de mate waarin de omzetbelasting/BTW als last wordt gezien met een score van 3 vermeldingen wordt onderschat.

Ten aanzien van de heffingen die worden geheven door het waterschap hebben de interviews geen duidelijke uitkomsten opgeleverd over de mate waarin de ondernemers specifieke heffingen als een last zien. Het feit dat onlangs een nieuwe systematiek voor de waterschapsheffingen met bijbehorende nieuwe terminologie

is ingevoerd, zal hieraan debet zijn. Alles bij elkaar wordt vijf keer een heffing genoemd die in verband kan worden gebracht met het waterschap. Deze vermeldingen komen op een na uit de sector melkveebedrijven.

Moeilijkheden met het herkennen en benoemen van heffingen deden zich tijdens de interviews overigens niet alleen voor bij de heffingen van het waterschap, maar ook bij de heffingen van productschappen (en van de Kamer van Koophandel, zoals reeds vermeld).

Verder staan er op de lijst alleen maar heffingen die hooguit twee keer scoren maar meestal slechts een keer. Dit betekent dat er geen sectorspecifieke heffingen (van bedrijf- of productschappen) zijn die door ondernemers in belangrijke mate als een last worden gezien.

Uit tabel 3 blijkt dat van de heffingen die volgens een deel van de bedrijven veel tijd, moeite of geld kosten er twee zijn die meer dan 60 respectievelijk meer dan 40 miljard euro opbrengen vanuit het bedrijfsleven (loonheffing respectievelijk BTW). Bij de twee andere heffingen (OZB en BumaStemraSENA) is de opbrengst veel beperkter.

Tabel 3 Mate waarin heffingen volgens bedrijven veel tijd, moeite of geld kosten en de opbrengsten van deze heffingen

Heffing	Mate waarin heffingen volgens een deel van de bedrijven veel tijd, moeite of geld kosten		Opbrengsten bedrag heffing door bedrijven
OZB-heffing	in hoge mate		1 tot 1,5 miljard euro
Loonheffing	in hoge mate		63 miljard euro
Buma Stemra SENA	in hoge mate		0,25 miljard euro
BTW	in hoge mate		42 miljard euro

4.4 Administratie en handelingen en reductiemogelijkheden

Twee op de drie ondernemers die een of meer heffingen als een last zien, laten weten dat men voor een of meer van die heffingen een aparte administratie moet bijhouden – d.w.z. een administratie voor het bijhouden van gegevens die men voor de eigen bedrijfsvoering niet nodig heeft - om het juiste bedrag van de heffing te kunnen vaststellen. Het zijn vooral de ondernemers die de loonheffing als een last zien, die te kennen geven een aparte administratie te moeten bijhouden. Het wordt daarnaast ook gemeld door ondernemers die de omzetbelasting/BTW als een last zien.

Slechts enkele ondernemers maken van de gelegenheid gebruik om suggesties te doen om de administratie rond de heffingen waarvoor men een aparte administratie moet bijhouden te versimpelen zodat het de ondernemer minder werk kost om te bepalen wat men moet betalen. Afgezien van suggesties om de heffing af te schaffen of om de heffende instantie op te heffen, levert dit de volgende relevante suggesties op:

- 'laat de werknemer alles zelf regelen' (loonheffing)
- 'een vast bedrag met daarna een jaarlijkse naheffing' (loonheffing)
- 'een rekentabel, zodat je makkelijker kunt uitrekenen wat je moet betalen' (loonheffing en omzetbelasting/BTW)

- 'geen verschil maken tussen groene en bloeiende planten' (heffingen van het Productschap Tuinbouw)

Een op de twee ondernemers die een of meer heffingen als een last zien, moet gegevens uit de eigen bedrijfsadministratie halen waarvoor men relatief veel tijd kwijt is. Ook nu zijn het vooral de ondernemers die de loonheffing als een last zien die gegevens uit de eigen bedrijfsadministratie moeten halen en wel grotendeels dezelfde ondernemers die zeggen een aparte administratie te moeten bijhouden.

Hierbij moet echter wel worden aangetekend dat de meerderheid van de ondernemers geen schatting kan geven van de tijd die men gemiddeld per heffing kwijt is.

De vraag aan de ondernemers welke activiteiten met betrekking tot het vaststellen van het bedrag en het betalen van de heffingen relatief veel tijd kosten, levert het volgende rijtje op. De activiteiten zijn geordend in afnemende frequentie waarin zij zijn genoemd:

- 1 controleren of de opgelegde heffing correct is
- 2 verzamelen van gegevens voor het vaststellen van de hoogte van de heffingen
- 3 ontvangen en lezen van een verzoek om informatie
- 4/5 ontvangen en lezen van een aanslagbiljet
- 4/5 op de hoogte komen van informatie over de heffing en de instantie
- 6/7 ontvangen en lezen van een vragenformulier
- 6/7 invullen van een aangifteformulier of een vragenformulier

Het betalen van de heffingen wordt door slechts een enkele ondernemer genoemd als activiteit die relatief veel tijd kost.

Ook hier maken slechts enkele ondernemers van de gelegenheid gebruik om verbeteringsuggesties te doen voor de activiteiten en de administratie voor de punten die men als tijdrovend beschouwd. Afgezien van suggesties om de heffing af te schaffen of om de heffende instantie op te heffen, levert dit de volgende relevante suggesties op:

- 'koppelen van gegevens en instanties zoals de UWV die is gekoppeld aan de Belastingdienst'
- 'heffingen comprimeren tot één heffing en minder vragenformulieren'
- 'alle heffingen afschaffen en een algemene belasting heffen waar alles inzit'
- 'de Belastingdienst moet overzichtelijker worden wat betreft de in te vullen gegevens'
- 'één heffing voor alle agrarische producten' (heffingen van het Productschap Tuinbouw)

Drie op de vier ondernemers die een of meer heffingen als een last zien, laten weten dat men voor een of meer heffingen gegevens nodig heeft die men laat verzamelen of berekenen door derden, bijvoorbeeld de boekhouder of accountant. Dit laat men doen ten behoeve van een breed spectrum van heffingen.

4.5 Reductiemogelijkheden in het proces van de heffingen

De volgende maatregelen zouden kunnen bijdragen aan vermindering van de lasten in het proces van de heffingen:

- digitale mogelijkheid om aangifte te doen
- elektronisch factureren
- gebundeld factureren in één bedrag
- betalen via automatische incasso

De meerderheid van de geïnterviewde ondernemers bevestigt dat men de meeste heffingen eenmaal per jaar betaalt. Toch meldt een op de drie ondernemers dat er een of meer heffingen zijn waarvoor men meerdere malen per jaar informatie moet verschaffen aan de heffende instantie. De ondernemers waarbij dit het geval is vinden het even vaak wel als geen probleem dat men meerdere malen per jaar informatie moet verschaffen. Als het als een probleem wordt ervaren, dan gaat de loonheffing aan kop.

Twee op de drie ondernemers zeggen dat het handig zou zijn wanneer de heffingen die worden opgelegd door verschillende instanties gebundeld worden opgelegd, zodat men op een moment in het jaar een bedrag betaalt dat door de ontvanger over verschillende instanties wordt verdeeld.

De tegenstanders van bundeling van heffingen vrezen dat het onoverzichtelijk wordt wat, hoeveel en/of waarvoor men dan betaalt of vinden het bezwaarlijk in een keer een groot bedrag te moeten betalen.

Blijkens de gegeven toelichtingen zou aan de bezwaren van een deel van de ondernemers die tegenstander zijn van bundeling van heffingen tegemoet worden gekomen door de mogelijkheid te bieden gespreid te betalen.

Wat betreft verbeteringen in de wijze waarop de heffingen moeten worden betaald gaat de voorkeur van de ondernemers vooral uit naar een digitale mogelijkheid om aangifte te doen en naar gebundeld factureren in een bedrag. De beide andere voorgelegde verbetermogelijkheden, te weten betalen via automatische incasso en elektronisch factureren, scoren minder.

4.6 Effecten op de groei van bedrijven

In de literatuur (zie bijlage IV) zijn geen aanwijzingen gevonden dat heffingen als zodanig de groei van bedrijven zouden belemmeren. Meer in het bijzonder lijkt het niet aannemelijk dat de hoogte van de heffingen bepalend is voor de beslissing om personeel aan te nemen. Van wetgeving in het algemeen en arbeidsgerelateerde wetgeving in het bijzonder kan wel worden gezegd dat deze in beperkte mate bepalend zijn voor de beslissing van een ondernemer om personeel in dienst te nemen. Van starters is echter bekend dat de meeste starters geen personeel in dienst nemen omdat zij dat niet ambiëren. Daarnaast geven veruit de meeste starters aan dat wetgeving geen knelpunt vormt voor het bedrijf. Toch kan arbeidsregelgeving met betrekking tot het aannemen of ontslaan van personeel soms een probleem zijn. Knellender zijn (de plicht tot) het bijhouden van een financiële administratie en gemeentelijk beleid. Ook onderzoek naar belemmering voor productiviteitsgroei laat zien dat belemmeringen vooral zijn gelegen in besluitvormings- en vergunningprocedures en regelgeving alsmede in het ontbreken van afstemming tussen decentrale overheden.

Vrijwel zonder uitzondering willen de geïnterviewde ondernemers het bedrijf laten groeien, is het niet in personeel dan toch wel in omzet of anderszins. Desgevraagd geeft een op de drie ondernemers (14) te kennen dat er heffingen zijn die het bedrijf belemmeren om te groeien of door te groeien. De veruit meest genoemde heffing is in dit verband de loonheffing, op afstand gevolgd door de omzetbelasting/BTW. Daarnaast zeggen enkele ondernemers dat alle heffingen bij elkaar genomen belemmeren om te groeien.

Er zijn meer ondernemers in het grootbedrijf die zeggen dat er heffingen zijn die het bedrijf belemmeren om te groeien of door te groeien, dan ondernemers in het kleinbedrijf. Slechts een enkele zzp'er beantwoordt deze vraag ook bevestigend. Een verklaring voor het feit dat zzp'ers nauwelijks belemmering bij de groei ervaren als gevolg van heffingen kan zijn dat zzp'ers de meest belemmerende heffing, namelijk de loonheffing, niet betalen. Eerder constateerden we dat onder de ondernemers die een of meer heffingen als een last zien relatief weinig zzp'ers zijn. Last en belemmering lijken dus aan elkaar gerelateerd te zijn.

De sector melkveebedrijven is de enige sector waarin geen ondernemers zijn die zeggen dat er heffingen zijn die het bedrijf belemmeren om te groeien.

Een opvallende bevinding is dat 10 van de 14 ondernemers die zeggen dat er heffingen zijn die het bedrijf belemmeren om te groeien, gevestigd zijn in Zuid-Holland, terwijl de belemmerende heffingen generieke heffingen zijn. Het sluit wel aan bij de eerdere bevinding dat er in Zuid-Holland meer ondernemers zijn die heffingen als een last zien dan in Noord-Brabant.

De belemmering zit hem volgens de ondernemers vooral in de hoogte van het te betalen bedrag en niet zo zeer in het proces van de heffingen: men vindt dat het te betalen bedrag bij groei van het bedrijf te hoog wordt of dat alle heffingen bij elkaar te veel worden. Ondernemers ervaren de loonheffing niet (alleen) als een administratieve last, maar dus ook als een kostenpost voor het bedrijf. Voor geen van de ondernemers is de belemmering gelegen in het feit dat men iemand (boekhouder etc.) zou moeten inhuren om de administratie bij te houden. Hierbij zij er aan herinnerd dat drie op de vier ondernemers nu al derden inschakelen en dat dus niet pas zouden gaan doen in geval van groei. Voor enkele ondernemers speelt wel dat men in geval van groei te veel tijd zou moeten besteden aan het verstrekken van de gegevens aan de instanties.

Een op de twee ondernemers noemt, afgezien van heffingen van overheden en overheidsorganisaties, andere zaken die belemmeren om het bedrijf te laten groeien. Hierbij scoort 'regelgeving', veruit het hoogst. Verder worden 'vergunningen', 'quota' (in de sector melkveebedrijven) en 'belastingen' genoemd als belemmeringen voor groei. Onbekend is hoe de belemmeringen als gevolg van regelgeving of een van de andere zaken zich verhouden tot de belemmering die heffingen vormen. Alleen voor de sector melkveebedrijven weten we dat het uitsluitend andere zaken dan heffingen zijn die groei van het bedrijf kunnen belemmeren.

5 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van het ministerie van Economische Zaken is onderzocht welke belemmeringen voor groei door verplichte heffingen en daarmee samenhangende administratieve lasten (startende en kleinere) ondernemers ondervinden. Het ging daarbij vooral om de perceptie van de bedrijven.

Allereerst is een inventarisatie van heffingen gemaakt waarmee bedrijven te maken kunnen krijgen. Dit heeft in totaal 105 verschillende soorten heffingen opgeleverd. Niet alle bedrijven krijgen met alle heffingen te maken. In de praktijk worden maximaal tussen 22 en 33 heffingen opgelegd. De inventarisatie is op basis van de interviews aangevuld met de omzetbelasting/BTW. De heffingen worden opgelegd door 30 verschillende instanties, variërend van overheidsorganisaties tot ZBO's en derden.

Vervolgens zijn interviews gehouden met 44 bedrijven uit 7 branches (melkveebedrijven, metaalindustriebedrijven, stukadoors-, timmer-, schilder-, afwerkings- en glaszettersbedrijven, groothandel in bloemen en planten, brood- en banketbakkers, restaurants, cafetaria's en cafés en marktonderzoek-, opinieonderzoek- en economische onderzoekbureaus.

Uit de interviews is naar voren gekomen dat ondernemers niet altijd een scherp beeld hebben van de heffingen die men betaalt. Een van de oorzaken hiervan kan zijn dat veel ondernemers de afhandeling van de heffingen door derden laten verrichten.

De grondslag van de heffingen is divers. Als gevolg hiervan is de informatie die nodig is om een heffing op te leggen niet altijd dezelfde. Niet voor alle heffingen moeten de ondernemers informatie aanleveren en er zijn ook heffingen waarbij kan worden volstaan met het verstrekken van informatie die de bedrijven in de dagelijkse bedrijfsvoering toch al bijhouden.

De ondernemers zeggen in het bijzonder van de loonheffing en in mindere mate ook voor de omzetbelasting/BTW dat dit heffingen zijn waarvoor extra administratie moet worden bijgehouden.

Vooral ondernemers in het grootbedrijf vinden dat er heffingen zijn die veel tijd, moeite of geld kosten. Op de tweede plaats komen de ondernemers in het kleinbedrijf. Zzp'ers ervaren heffingen weinig als een last.

De heffingen die het meest als een last worden ervaren zijn de OZB en de loonheffing. Daarbij speelt ook de hoogte van het te betalen bedrag mee. De OZB wordt minder genoemd door zzp'ers dan door ondernemers in het kleinbedrijf en in het grootbedrijf. De loonheffing wordt minder genoemd door ondernemers in het kleinbedrijf dan in het grootbedrijf.

Als derde heffing die als een last wordt ervaren, komt de heffing voor muziekgebruik van Buma-Stemra (inclusief de heffing van SENA). Deze wordt vooral genoemd door ondernemers in het grootbedrijf.

Van de heffingen die volgens bedrijven veel tijd, moeite of geld kosten brengen de Loonheffing en BTW respectievelijk ruim 60 en meer dan 40 miljard euro op via het bedrijfsleven. Bij de twee andere heffingen (OZB en BumaStemraSENA) is de opbrengst veel beperkter (€ 1 tot 1,5 miljard resp. € 0,25 miljard).

Er zijn geen heffingen van bedrijf- of productschappen die in belangrijke mate als een last worden gezien.

Wat betreft handelingen die relatief veel tijd kosten, staat het controleren of de opgelegde heffing correct is bovenaan, gevolgd door het verzamelen van gegevens voor het vaststellen van de hoogte van de heffingen en het ontvangen en lezen van een verzoek om informatie.

Veel ondernemers laten nu al voor heffingen informatie verzamelen door derden. Bij groei zou men dan ook niet genoodzaakt zijn om dan derden in te schakelen.

Vrijwel alle ondernemers willen het bedrijf laten groeien. Een op de drie respondenten heeft aangegeven te ervaren dat er heffingen zijn die het bedrijf belemmeren om te groeien. De verwachte belemmering voor de groei zit hem niet in het proces van de heffingen, maar in de hoogte van het te betalen bedrag, in het bijzonder van de loonheffing en de omzetbelasting/BTW.

Een op de twee respondenten heeft aangegeven te ervaren dat er andere zaken zijn die de groei belemmeren.

De loonheffing is de enige heffing onder de heffingen waarvoor ondernemers meerdere malen per jaar informatie moeten verschaffen, waarvan men dat als een probleem ervaart. Last en belemmering lijken aan elkaar gerelateerd te zijn.

Het bundelen van heffingen krijgt brede steun. Daar worden wel voorwaarden aan verbonden: de ondernemers willen wel overzicht houden waarvoor en hoeveel men betaalt en aan wie. Om te voorkomen dat bedrijven op een moment een te hoog bedrag moeten betalen, kan de mogelijkheid worden geboden om gespreid te betalen.

De interviews met ondernemers laten wel zien dat bij de oplegging van verschillende heffingen op één factuur, ondernemers soms de onderscheiden heffingen niet meer als zodanig onderkennen. Uitvoering van de voorstellen om de heffingen die zijn gebaseerd op het auteursrecht te bundelen kan de bezwaren van ondernemers tegen juist deze heffingen verminderen.

Wat betreft de loonheffing zou – omdat de frequentie waarmee bedrijven informatie moeten verstrekken om begrotingstechnische redenen en vanwege de verwachte incassoproblemen niet kan worden verlaagd – een bijdrage aan de vermindering van de last kunnen worden gerealiseerd met de uniformering van het loonbegrip en van invoering van een loonsomheffing. Het feit dat ondernemers deze heffing als een last ervaren en als een belemmering zien om het bedrijf te laten groeien, heeft evenwel ook te maken met de hoogte van het te betalen bedrag.

Wat betreft de OZB kunnen geen verbetervoorstellen worden geformuleerd.

Het onderzoek heeft geen aanwijzingen opgeleverd die pleiten voor veranderingen bij de heffingen van bedrijf- of productschappen. De reeds doorgevoerde afstemming en bundeling lijkt effectief zijn.

BIJLAGE I   Onderzoeksvragen, onderzoeksaanpak, uitgangspunten en definities

In deze bijlage worden de onderzoeksvragen en de aanpak van het onderzoek kort weergegeven. Vervolgens worden de uitgangspunten en definities behandeld, waarin alle benodigde informatie is opgenomen om de onderzoeksvragen naar de onderzoeksuitvoering in de praktijk te vertalen.

Onderzoeksvragen

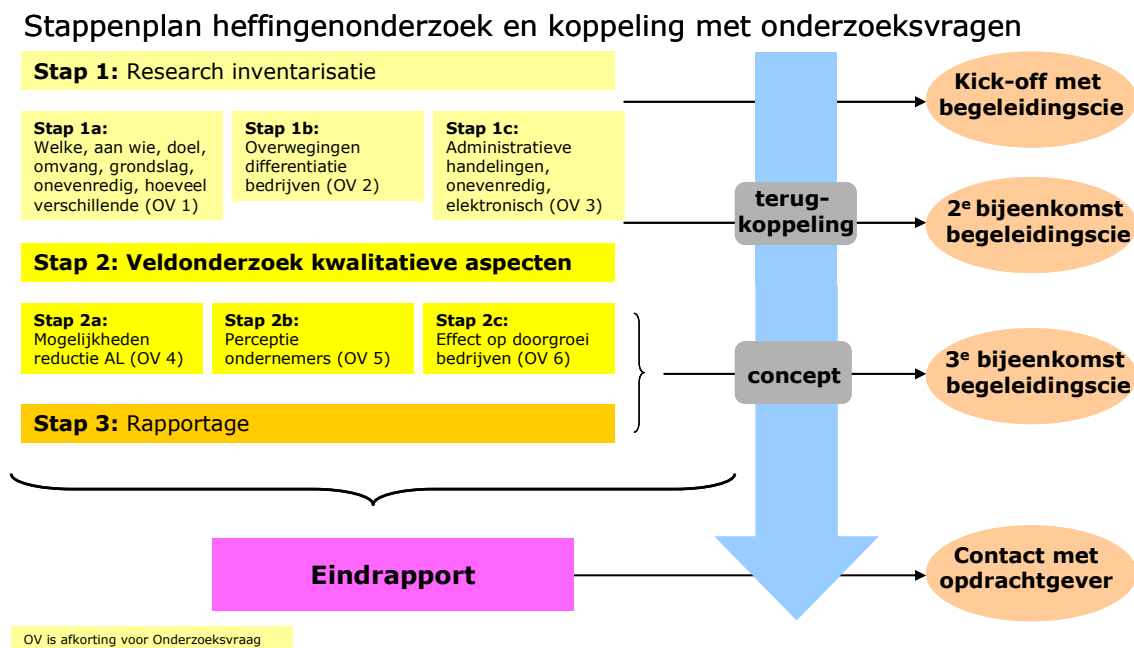
De onderzoeksvragen van EZ en de leden van de begeleidingscommissie die in dit onderzoek worden beantwoord zijn:

- Onderzoeksvraag 1: Welke verplichte heffingen voor welke bedrijven zijn er, zowel op nationaal als decentraal niveau (Rijksoverheid, Provincies, Gemeentes, Waterschappen) als van derden (bijvoorbeeld PBO's, KvK's)? Voor welk doel worden deze heffingen geheven? Hoe hoog zijn deze heffingen? Wat is de grondslag van deze heffingen? Wordt er in de hoogte van de heffingen onderscheid gemaakt tussen grote en kleine bedrijven? Drukken deze heffingen relatief zwaarder op kleine of startende bedrijven? Hoeveel verschillende heffingen moet 1 bedrijf betalen? Van hoeveel verschillende overheden / overheidsorganisaties?
- Onderzoeksvraag 2: Wat kunnen overwegingen zijn om de hoogte van de heffingen wel of niet te differentiëren tussen grote en kleine of tussen gevestigde en startende bedrijven?
- Onderzoeksvraag 3: Wat zijn de administratieve handelingen om aan deze heffingen te voldoen? Is de belasting van deze handelingen relatief zwaarder voor kleine bedrijven? Kunnen de heffingen eenvoudiger (bijvoorbeeld via elektronische weg) verwerkt worden?
- Onderzoeksvraag 4: Wat zijn mogelijkheden om de administratieve handelingen rondom deze heffingen te verminderen? Zijn er mogelijkheden om heffingen te bundelen?
- Onderzoeksvraag 5: Wat is de perceptie van ondernemers van deze heffingen? Welke heffingen ervaren ondernemers als het meest belastend?
- Onderzoeksvraag 6: Wat kunnen de effecten van heffingen op doorgroei van bedrijven zijn?

Onderzoeksaanpak

In figuur 1 is aangegeven welke onderzoeksstappen we onderscheiden in het plan van aanpak, welke onderzoeksvragen (afgekort in het figuur als OV) in welke stap worden beantwoord en op welk moment we overleg met de begeleidingscommissie voorstellen.

Figuur 1 Plan van aanpak heffingenonderzoek

Beantwoording van de eerste drie onderzoeksvragen heeft plaatsgevonden in de 1ste onderzoeksstap (research inventarisatie). De laatste drie onderzoeksvragen zijn beantwoord in de 2de onderzoeksstap (veldonderzoek kwalitatieve aspecten). Stap 3 betreft de rapportage. Het onderzoek startte met een kick-off met de begeleidingscommissie. De begeleidingscommissie is na stap 1 en stap 2 bijeen geweest om de resultaten te bespreken.

Stap 1: Research inventarisatie heffingen

Het onderzoek werd gestart met een startbijeenkomst met de begeleidingscommissie. Na deze kick-off is een brede inventarisatie uitgevoerd conform de inhoud van de stappen 1.a. tot en met 1.c in figuur 1, waarbij de onderzoeksvragen 1 tot en met 3 zoveel mogelijk zijn beantwoord.

Kick-off met de opdrachtgever

Tijdens de startbijeenkomst zijn afspraken gemaakt met de opdrachtgever en de begeleidingscommissie met betrekking tot een aantal aspecten van het onderzoek. Deze afspraken zijn opgenomen in de paragraaf *Uitgangspunten en definities* verder op in deze Bijlage I.

Inventarisatie heffingen via deskresearch / internetsearch

Uit een eerste analyse, die EIM in de offertefase heeft uitgevoerd, bleek dat de heffingen, de door EZ gevraagde aspecten en de overwegingen voor differentiatie naar starters, kleine en grote bedrijven meestal goed te achterhalen waren via de websites van de heffende instanties. Het voordeel daarbij is dat zowel de heffende instanties als het bedrijfsleven in deze fase van het onderzoek vrijwel niet belast behoeften te worden.

De resultaten van de internetsearch zijn opgenomen in een Excel-spreadsheet dat als apart bestand bij dit rapport wordt geleverd. Een beknopt overzicht van alle onderzochte heffingen is opgenomen in Bijlage II van het rapport.

Inventarisatie administratieve handelingen

Op basis van de inventarisatie zijn een aantal cases gemaakt, waarbij telkens een bedrijf uit een branche model stond en nader werd onderzocht over welke administratieve handelingen er bij de verplichte heffingen voor dat bedrijf zijn. De branches worden genoemd in de paragraaf Uitgangspunten en definities. Voor deze branches is onderzocht welke administratieve handelingen bij alle verplichte heffingen voor deze bedrijfstypen gelden en hoeveel tijd deze kosten.

Resultaat onderzoeksstap 1

Het resultaat van de eerste onderzoeksstap was een eerste spreadsheetoverzicht, waarin inzicht wordt gegeven in alle heffingen naar aspecten. In een tweede spreadsheetoverzicht is een overzicht gegeven naar een zevental bedrijfstypen met relevante heffingen, waarbij de administratieve handelingen en de tijdbesteding, zijn weergegeven.

Stap 2: Veldonderzoek kwalitatieve aspecten heffingen

De output van de eerste onderzoeksstap leverde veel inzichten op over de heffingen. De onderzoeksvragen 4 tot en met 6 waren daarmee nog niet beantwoord. Ofwel welke mogelijkheden zijn er om de administratieve handelingen te verminderen, wat is de perceptie van de ondernemers over de heffingen en wat is het effect van heffingen op de doorgroei van bedrijven. In deze stap zijn ook de administratieve handelingen gecheckt in het veld.

Bij elk van de zeven bedrijfstypen zijn bestaande bedrijven geïnterviewd om antwoord te krijgen op de onderzoeksvragen 4 tot en met 6. Er zijn netto 44 bedrijven in verschillende grootteklassen geïnterviewd. De details omtrent de selectie van de geïnterviewde bedrijven zijn opgenomen in de paragraaf *Uitgangspunten en definities* verder op in deze Bijlage I.

Resultaat onderzoeksstap 2

Een scala aan meningen per bedrijfstypen over de mogelijkheden tot vermindering van administratieve lasten / handelingen, de perceptie van ondernemers over heffingen en de effecten van heffingen op de doorgroei van bedrijven is uit de interviews voortgekomen. De ideeën en perceptie zijn in een kwalitatieve beschouwing in de rapportage opgenomen. EIM heeft daaraan zijn eigen ideeën over vermindering van administratieve lasten toegevoegd en een uitspraak gedaan over de haalbaarheid van de ideeën van de ondernemers.

In stap 3 van het onderzoek is het eindrapport opgesteld dat voor commentaar aan de begeleidingscommissie is voorgelegd.

Uitgangspunten en definities

Welke heffingen worden onderscheiden?

Onder de noemer heffingen worden in dit onderzoek een aantal door ondernemers te betalen eenmalige en structurele bedragen bedoeld waaraan een wettelijke regeling ten grondslag ligt. De betalingen kunnen plaatsvinden aan overheden en private partijen.

Uit de inventarisatie van de heffingen komt een aantal begrippen naar voren, waarvan wij hieronder de betekenis kort weergeven:

belasting	verplichte bijdrage tot de openbare geldmiddelen
bijdrage	wat men als zijn aandeel geeft
heffing	inning, invordering, opleggen van belasting
leges	rechten geheven door een administratie wegens beschikkingen, afschriften van stukken, contracten enz., in feite een vorm van (gemeentelijke of provinciale) belasting
recht	wat iemand toekomt, waarop men aanspraak kan maken, door een overheid opgelegde heffing
retributie	betaling voor overheidsdiensten, verschuldigd in rechtstreeks verband met het gebruik dat men ervan maakt (school- en veergeld); belasting
vergoeding	schadeloosstelling; bedrag in geld wegens gebrachte offers in tijd of geld voor bewezen diensten of geleden nadeel

Leges moeten worden gezien als vergoeding voor door de overheid bewezen diensten die op initiatief van burgers en bedrijfsleven worden verleend. Heffingen bestaan feitelijk uit belastingen en retributies. Het verschil tussen beide laatstgenoemde begrippen is dat tegenover belastingen geen direct aanwijsbare tegenprestatie van de overheid staat, terwijl dat bij retributies wel het geval is. Belastingen kunnen wel weer worden verdeeld naar belastingen die in het algemeen maatschappelijk belang worden geheven en belastingen die aan specifieke doelgroepen worden opgelegd, zoals motorrijtuigenbelasting.

Vergoedingen en rechten kunnen ook worden gezien als betaling voor een dienst van overheden of een door derden geleverde prestatie, zoals de vergoedingen voor muziekgebruik en het maken van kopieën.

Waar in dit onderzoek over heffingen wordt gesproken, worden alle hierboven omschreven vormen bedoeld, tenzij uitdrukkelijk wordt verwezen naar specifieke, met name genoemde heffingen.

Afbakening te onderzoeken heffingen

Tijdens de startbijeenkomst op 3 juni 2009 is de afbakening van de heffingen vastgesteld die gehanteerd wordt in dit onderzoek. In tegenstelling tot wat werd voorgesteld tijdens de startbijeenkomst, worden de Rijksbelastingen niet bij voorbaat uitgesloten. De Rijksbelastingen worden meegenomen in de inventarisatie, waarbij de focus ligt op de belastingen die mogelijk impact kunnen hebben op de (door)groei van bedrijven. De vragen die we ons hierbij moeten stellen zijn:

- 1 zouden ondernemers belemmerd worden in hun groei wanneer zij worden geconfronteerd met deze belasting?
- 2 kan het feit dat ondernemers een (hogere) belasting moeten gaan betalen, doorslaggevend zijn voor de keuze om niet te groeien?

Concreet is afgesproken dat van de Rijksbelastingen in eerste instantie alleen de Loonheffing (loonbelasting en premies) in de inventarisatie wordt meegenomen. De Loonheffing zou een belemmering kunnen vormen om van ondernemer door te groeien naar werkgever. Wanneer uit de interviews uit stap 2 blijkt dat meerdere Rijksbelastingen worden genoemd als de twee bovenstaande vragen worden gesteld, dan zijn deze alsnog meegenomen in de inventarisatie.

In principe blijven de leges (voor alle overheden) in dit onderzoek buiten beschouwing omdat deze al eerder zijn onderzocht. Wanneer echter uit de interviews met bedrijven (stap 2 van het onderzoek) naar voren komt dat zij leges toch als belemmerend ervaren, worden deze in tweede instantie toegevoegd aan de inventarisatie uit stap 1 van het onderzoek. Uiteraard worden de betreffende leges dan ook in het kwalitatieve deel van het onderzoek verwerkt.

Afbakening decentrale overheden

Bij de inventarisatie worden heffingen van alle overheden en overheidsorganisaties meegenomen. Om na te gaan welke verschillen er zijn tussen heffingen van decentrale overheden, wordt gekeken naar heffingen van Provincies, gemeenten en waterschappen. In overleg met de begeleidingscommissie is gekozen voor de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant.

Binnen deze provincies is gekozen voor de waterschappen Hollandse Delta in Ridderkerk en Brabantse Delta te Breda. Wanneer uit de interviews is gebleken dat ondernemers heffingen opgelegd krijgen door Rijkswaterstaat, dan zijn deze ook meegenomen in het onderzoek.

Voor de heffingen van gemeenten zijn binnen de beide provincies de volgende gemeenten onderzocht:

<i>Selectie criterium</i>	<i>Gemeente</i>	<i>Aantal inwoners</i>
1 gemeente van de 4 grote steden	Rotterdam	583.000
2 gemeenten uit de G32-gemeenten	Eindhoven	210.000
	Zoetermeer	120.000
2 middelgrote gemeenten	Delft	95.000
	Oosterhout	54.000
2 kleinere gemeenten	Bernisse	12.500
	Alphen-Chaam	9.500

Zo mogelijk zou EIM ook rekening houden met gemeenten waarvan op basis van het COELO blijkt dat zij relatief hoge heffingen hanteren. Dit laatste hebben wij nagegaan aan de hand van de Atlas van de Lokale Lasten 2009 van COELO. Hieruit blijkt echter dat deze beperkt is tot de heffingen die tezamen de *woonlasten* vormen. Reinigingsheffing en rioolrecht zijn alleen opgenomen voor woningen. Voor OZB zijn de tarieven voor woningen en niet-woningen opgenomen. Het COELO dekt dus te weinig heffingen om als selectie criterium te worden gehanteerd.

Inventarisatie administratieve handelingen

Eén van de resultaten uit de eerste inventarisatie van stap 1 is een overzicht van de kosten op hoofdlijnen die ondernemers moeten betalen wanneer zij met de verschillende heffingen geconfronteerd worden. Naast deze out-of-pocketkosten besteden ondernemers tijd aan administratieve handelingen/werkzaamheden voor het voldoen van de heffingen. Deze tijd is voor ondernemers ook een kostenfactor. Voor 7 bedrijfstypen (verdeeld naar 3 grootteklassen) worden de administratieve handelingen eveneens in kaart gebracht.

Selectie van 7 bedrijfstypen

EIM heeft telefonische interviews gehouden met netto 44 bedrijven uit 7 sectoren. Bij de interviews werd gefocust op:

- de perceptie van ondernemers ten aanzien van de hoeveelheid werk;
- het (on)gemak waarmee aan de juiste heffingen kan worden voldaan;
- verbetermogelijkheden ten aanzien van de afhandeling van de heffingen;
- en de mogelijke effecten van de heffingen op de groei van bedrijven.

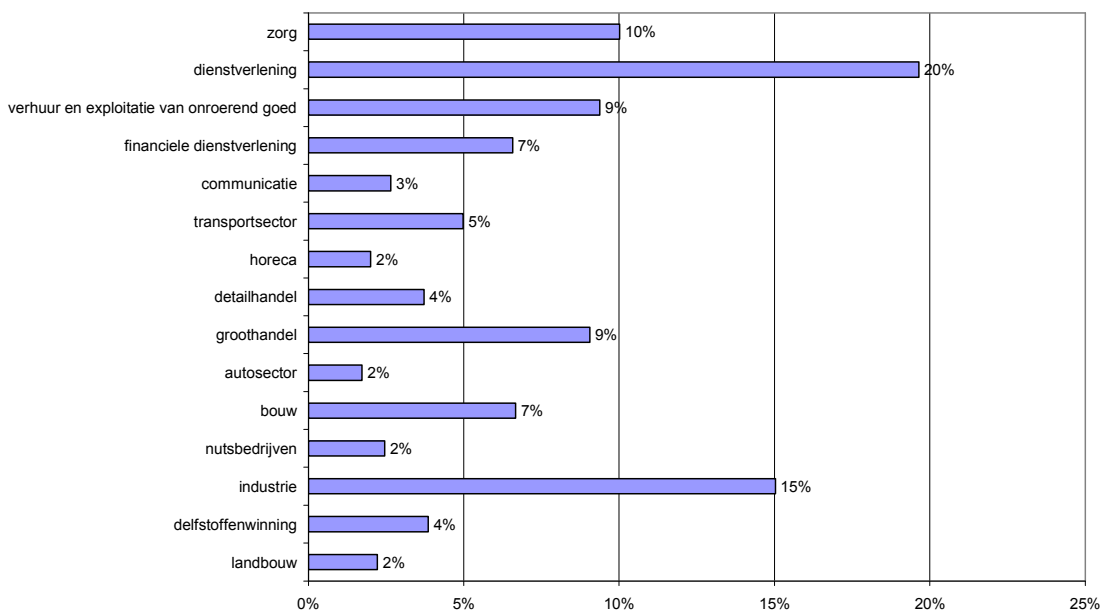
Voor 7 bedrijfstypen uit verschillende sectoren wordt voor 3 grootteklassen van bedrijven in kaart gebracht met welke hoogte van heffingen zij te maken hebben en hoeveel tijd zij bij benadering besteden aan administratieve handelingen om deze heffingen te voldoen. Bij de selectie van deze bedrijfstypen/sectoren heeft EIM zo veel mogelijk rekening gehouden met het economische belang van de sector voor de Nederland (bijv. op basis van toegevoegde waarde) en de omvang van de bedrijven. Daarnaast zijn deze bedrijven geselecteerd uit de in het onderzoek betrokken provincies en zo mogelijk uit de eerder geselecteerde gemeenten.

De volgende selectiecriteria zijn gehanteerd voor de geïnterviewde bedrijven:

- **grootteklasse**, op basis van de mogelijkheden geboden door KvK c.q. adresleveranciers is uitgegaan van drie klassen:
  - bedrijven zonder personeel/zzp'ers
  - kleine bedrijven tot 5 werkzame personen
  - grotere bedrijven tot 5 tot 20 werkzame personen
- **sector**, voor de selectie naar sectoren wordt rekening gehouden met:
  - het belang van de sector voor de economie (zie hieronder)
  - en de aanwezigheid van sectorspecifieke heffingen (naast de generieke heffingen voor alle bedrijven)
- **vestigingsplaats**, bedrijven worden geselecteerd in de provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland en daarbinnen voorzover mogelijk uit de gemeenten waarvan de heffingen in dit onderzoek worden meegenomen (Rotterdam, Eindhoven, Zoetermeer, Delft, Oosterhout, Bernisse, Alphen-Chaam).

Het belang van sectoren voor de economie laten wij (voor 2008) zien aan de hand van twee criteria: bruto toegevoegde waarde en arbeidsvolume. In onderstaande grafieken wordt een verdeling gegeven van het belang van de sectoren van het bedrijfsleven naar beide criteria.

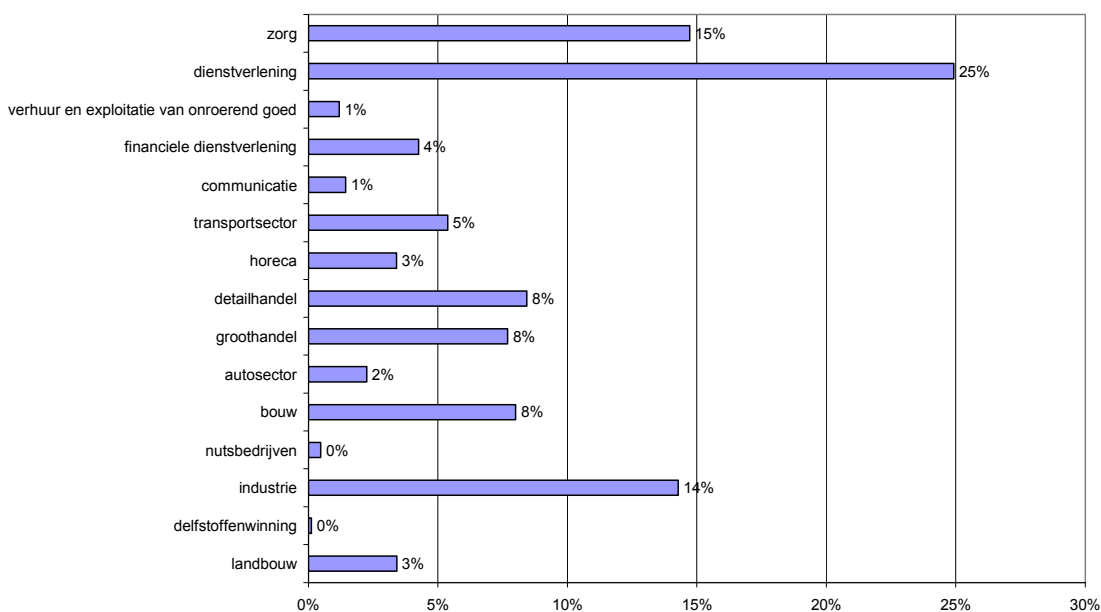
Bruto toegevoegde waarde per sector tegen basisprijzen in % van het totale bedrijfsleven (2008)

Kijkend naar bruto toegevoegde waarde, hebben de volgende 7 sectoren het grootste belang voor de economie: dienstverlening, industrie, zorg, verhuur en exploitatie van onroerend goed, groothandel, bouw en financiële dienstverlening. Gelet op de overige selectiecriteria (aanwezigheid van kleine startende bedrijven en liefst aanwezigheid van sectorspecifieke heffingen) vallen naar onze mening af:

- zorg (veel grote instellingen, geen sectorspecifieke heffingen)
- verhuur en exploitatie van onroerend goed (woningcorporaties en commerciële o.g. exploitanten, onvoldoende kleine starters, geen sectorspecifieke heffingen).

Arbeidsvolume in FTE's per sector in % van het totale bedrijfsleven (2008)

Wanneer we kijken naar arbeidsvolume, zijn de 7 sectoren met het grootste belang voor de economie: dienstverlening, zorg, industrie, detailhandel, bouw, groothandel en transportsector. Gelet op de overige selectiecriteria (aanwezigheid van kleine startende bedrijven en liefst aanwezigheid van sectorspecifieke heffingen) valt naar onze mening af:

- zorg (veel grote instellingen, geen sectorspecifieke heffingen).

EIM heeft voorgesteld om voor de te interviewen bedrijven een selectie te maken uit de volgende 9 sectoren:

- **horeca**
- **landbouw**
- **groothandel**
- **bouw**
- **detailhandel**
- **industrie**
- financiële dienstverlening
- transportsector
- **dienstverlening**

Gelet op de (verwachte) hoeveelheid verschillende heffingen per bedrijf, is ervoor gekozen om de transportsector en de financiële dienstverlening te laten vervallen en de kleinere sectoren landbouw en horeca wel mee te nemen. Resteren dus de vetgedrukte sectoren. Binnen de geselecteerde sectoren wordt (indien mogelijk binnen de overige selectiecriteria) telkens gekozen voor dezelfde branche. Per branche zijn 7 tot 8 bedrijven geïnterviewd, waarmee de perceptie van de ondernemers voldoende onderbouwd kan worden. EZ heeft met dit voorstel ingestemd.

Binnen de gekozen sectoren zijn bedrijven geïnterviewd in de volgende branches:

- melkveebedrijven
- metaalindustriebedrijven
- stukadoors-, timmer-, schilder-, afwerkings- en glazettersbedrijven
- groothandel in bloemen en planten
- brood- en banketbakkers
- restaurants, cafetaria's en cafés
- marktonderzoek-, opinieonderzoek- en economische onderzoekbureaus

BIJLAGE II Beknopt overzicht onderzochte soorten heffingen

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel A				
1	Onroerende-zaakbelasting	Gemeente	Generiek	Deze belasting moet worden beschouwd al een algemene belasting met een zuiver fiscaal doel die wordt geheven ter financiering van de algemene taakvervulling van de gemeente
2	Baatbelasting	Gemeente	Generiek	Deze belasting wordt geheven ter financiering van voorzieningen van openbaar nut
3	Bouwgrondbelasting	Gemeente	Generiek	Deze belasting wordt geheven ter financiering van voorzieningen van openbaar nut
4	Toeristenbelasting	Gemeente	Generiek	Deze belasting wordt geheven ter financiering van de algemene taakvervulling van de gemeente.
5	Parkeerbelasting	Gemeente	Generiek	De gemeentelijke parkeerbelasting is bedoeld om het parkeren in de gemeente te regelen.
6	Reclamebelasting	Gemeente	Generiek	Deze belasting wordt geheven ter financiering van de algemene taakvervulling van de gemeente
7	Precariobelasting	Gemeente	Generiek	Deze belasting wordt geheven ter financiering van de algemene taakvervulling van de gemeente
8	Marktgeld	Gemeente	Markthandel	Marktgelden worden beschouwd als een gemeentelijke retributie (recht) en zijn geen belasting. In het geval van Marktgelden is de directe tegenprestatie, het beschikbaar stellen van gemeenteground en stroom tijdens de markt. Het tarief mag maximaal kostdekkend zijn.
9	Reinigingsrecht	Gemeente	Generiek	Voor het verzamelen van bedrijfsvuil wordt reinigingsrecht geheven.
10	Rioolheffing	Gemeente	Generiek	Rioolheffing wordt geheven ter financiering van de aanleg en het beheer van het riool.
11	Kanaalrechten	Gemeente	Binnenvaart	De kanaalrechten worden geheven ter financiering van het onderhoud van het kanaal
Totaal aantal heffingen gemeenten				11

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel A				
Provincies				
1	Opcenten motorrijtuigenbelasting	Provincie	Generiek	De opcenten motorrijtuigenbelasting zijn geen doelbelasting maar komen ten goede aan de algemene middelen.
2	Grondwaterheffing	Provincie	Generiek	Deze heffing betreft de financiering van de onderzoeking betreffende het grondwaterregime in de provincie, voorzover deze onderzoeking rechtstreeks noodzakelijk is voor de totstandkoming en de uitvoering van het provinciaal waterhuishoudingsplan in verband met het onttrekken van grondwater dan wel het daarvoor infiltreren van water in de bodem.
3	Heffing ontgronding	Provincie	Landbouw, bosbouw, winning van delfstoffen, bouwnijverheid	Deze heffing wordt opgelegd ter bestrijding van de kosten van natuurcompensatie en voor de kosten van planning, coördinatie en onderzoek.
4	Nazorghheffing in kader Leemtetwet/Nazorghheffing gestloten stortplaatsen	Provincie	Stortplaatsen/Milieudiens tverlening	Ter financiering van het milieuhygiënisch beheer van stortplaatsen.
5	Precariobelasting	Provincie	Generiek	
Totaal aantal heffingen provincies				5

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel A				
Waterschappen				
1	Zuiveringsheffing	Waterschap	Generiek	Het waterschap heeft de belastinginkomsten nodig om alle taken te kunnen uitvoeren
2	Watersysteemheffing	Waterschap	Generiek	Het waterschap heeft de belastinginkomsten nodig om alle taken te kunnen uitvoeren
Totaal aantal heffingen waterschappen				2

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel B				
ZBO's en derden				
1	Tarief doorlopend toezicht	AFM	financiële instellingen die onder toezicht staan van de AFM.	De heffing dient voor de dekking van kosten van het toezicht op de instellingen.
Totaal aantal heffingen AFM 1				
2	Vergoeding muziekgebruik	Buma-Stemra	horeca met muziek	De vergoedingen via Buma zijn een vergoeding aan de muzikanteur (tekstdichter en componist) voor muziekgebruik.
3	Vergoeding muziekgebruik	Buma-Stemra	bedrijven met werkruimte en/of personeelsrestaurant met muziek	De vergoedingen via Buma zijn een vergoeding aan de muzikanteur (tekstdichter en componist) voor muziekgebruik.
4	Vergoeding muziekgebruik	Buma-Stemra	supermarkten en warenhuizen met muziek	De vergoedingen via Buma zijn een vergoeding aan de muzikanteur (tekstdichter en componist) voor muziekgebruik.
5	Vergoeding muziekgebruik	Buma-Stemra	bedrijven met verkoop- en overige ruimte met muziek	De vergoedingen via Buma zijn een vergoeding aan de muzikanteur (tekstdichter en componist) voor muziekgebruik.
6	Vergoeding muziekgebruik	Buma-Stemra	bedrijven in winkelcentra etc. met muziek	De vergoedingen via Buma zijn een vergoeding aan de muzikanteur (tekstdichter en componist) voor muziekgebruik.
7	Vergoeding muziekgebruik	Buma-Stemra	bedrijven met muziek	De vergoedingen via Buma zijn een vergoeding aan de muzikanteur (tekstdichter en componist) voor muziekgebruik.
Totaal aantal heffingen Buma-Stemra 6				

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel B				
ZBO's en derden				
8	Jaarlijkse bijdrage registreren	Kamer van Koophandel	alle bedrijven	De jaarlijkse bijdrage dient voor financiering van de activiteiten van de Kvk. De heffing bestaat uit drie onderdelen: voor registratie, voor voorlichting, voor regiosstimulering.
9	Jaarlijkse bijdrage informeren	Kamer van Koophandel	alle bedrijven	De jaarlijkse bijdrage dient voor financiering van de activiteiten van de Kvk. De heffing bestaat uit drie onderdelen: voor registratie, voor voorlichting, voor regiosstimulering.
10	Jaarlijkse bijdrage stimuleren	Kamer van Koophandel	alle bedrijven	De jaarlijkse bijdrage dient voor financiering van de activiteiten van de Kvk. De heffing bestaat uit drie onderdelen: voor registratie, voor voorlichting, voor regiosstimulering.
Totaal aantal heffingen KVK 3				
11	Vergoeding voor registratie en Vergoeding voor toezicht	Opta	Telecombedrijven	De heffing dient voor de dekking van kosten van het toezicht op de instellingen.
Totaal aantal heffingen Opta 1				
12	Vergoeding muziekgebruik	SENA	bedrijven met kantoor/bedrijfsruimte met muziek	De vergoedingen via SENa zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.
13	Vergoeding muziekgebruik	SENA	bedrijven met kantine/bedrijfsrestaurant met muziek	De vergoedingen via SENa zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.
14	Vergoeding muziekgebruik	SENA	bedrijven met muziek via de telefoon	De vergoedingen via SENa zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.
15	Vergoeding muziekgebruik	SENA	bedrijven met verkooppriimte met muziek	De vergoedingen via SENa zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.
16	Vergoeding muziekgebruik	SENA	supermarkten en warenhuizen met muziek	De vergoedingen via SENa zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel B				
ZBO's en derden				
12	Vergoeding muziekgebruik	SENA	bedrijven met kantoor/bedrijfsruimte met muziek	De vergoedingen via SENNA zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.
13	Vergoeding muziekgebruik	SENA	bedrijven met kantine/bedrijfsrestaurant met muziek	De vergoedingen via SENNA zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.
14	Vergoeding muziekgebruik	SENA	bedrijven met muziek via de telefoon	De vergoedingen via SENNA zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.
15	Vergoeding muziekgebruik	SENA	bedrijven met verkoopruimte met muziek	De vergoedingen via SENNA zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.
16	Vergoeding muziekgebruik	SENA	supermarkten en warenhuizen met muziek	De vergoedingen via SENNA zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.
17	Vergoeding muziekgebruik	SENA	bedrijven in winkelcentra, etc. met muziek	De vergoedingen via SENNA zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.
18	Vergoeding muziekgebruik	SENA	horeca met muziek	De vergoedingen via SENNA zijn een vergoeding voor producenten en artiesten voor muziekgebruik.
Totaal aantal heffingen SENNA				
19	Bijdrage SER	SER	alle bedrijven	De Bijdrage SER dient voor de financiering van de SER.
20	Heffing Ondernemingsraden	SER	alle ondernemingen met 50 of meer werknemers en ondernemingen met minder werknemers die vrijwillig of opgelegd door de CAO een OR hebben ingesteld	De Heffing Ondernemingsraden is bestemd voor de bevordering van de scholing en vorming van ondernemingsraadsleden. De SER stelt de opbrengst van de heffing ter beschikking aan de Stichting GBIO.
Totaal aantal heffingen SER				2

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel B				
ZBO's en derden				
22	Jaarbijdrage handel	Stichting bloembollenkeuringsdienst	Iedereen die bloembollen in de handel brengt of in voorraad houdt, is verplicht zich te laten registreren (aanmelden) bij de Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD)	De BKD draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van bloembollen in Nederland en de vergroting van de exportmogelijkheden van bloembollen over de hele wereld
Totaal aantal heffingen St. BKD				
1				
23	Thuiskopievergoeding	Stichting de Thuiskopie	fabrikanten en importeurs van blanco cd's, dvd's en andere dragers	De Thuiskopievergoeding is een vergoeding voor muzikanten en producenten voor hun artistieke prestatie
Totaal aantal heffingen St. de Thuiskopie				
1				
24	Reprorecht Bedrijfsleven	Stichting Reprorecht	alle bedrijven met een fotokopieerapparaat	Het reprorecht is een vergoeding voor auteurs en uitgevers voor het maken van kopieën.
Totaal aantal heffingen St. Reprorecht				
1				

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel C				
1	Algemene heffing	Bedrijfschap Afbouw	afbouwbranche (stukadoors-, plafond- en wand-, vloeren- en terrazzo-, blokkenstelbedrijf)	De heffing van het BA bestaat uit twee delen: algemene heffing en sectorheffing. Met de bijdragen financiert het BA de diensten en activiteiten.
2	Sectorheffing	Bedrijfschap Afbouw	afbouwbranche (stukadoors-, plafond- en wand-, vloeren- en terrazzo-, blokkenstelbedrijf)	De heffing van het BA bestaat uit twee delen: algemene heffing en sectorheffing. Met de bijdragen financiert het BA de diensten en activiteiten.
Totaal aantal heffingen B.schap Afbouw 2				
3	Basisheffing	Bedrijfschap Horeca en Catering	dranken-, spijzen-, maaltijden- en logiesverstrekkende ondernemingen	De heffing voor het HBHC bestaat uit twee delen: basisheffing en loonsomheffing, de heffing dient ter dekking van de kosten van de werkzaamheden van het HBHC en voor een aantal activiteiten van het SFH.
4	Loonsomheffing	Bedrijfschap Horeca en Catering	dranken-, spijzen-, maaltijden- en logiesverstrekkende ondernemingen	De heffing voor het HBHC bestaat uit twee delen: basisheffing en loonsomheffing, de heffing dient ter dekking van de kosten van de werkzaamheden van het HBHC en voor een aantal activiteiten van het SFH.
5	Bestemmingsheffing Nederlandse Hotel Classificatie	Bedrijfschap Horeca en Catering	logiesverstrekkende ondernemingen	De NHC deelt logiesverstrekkers in categorieën.
Totaal aantal heffingen BHenC 3				
6	Basisheffing	Bossschap	bos- en natuurbedrijven vanaf 5 hectare en bosaannemingsbedrijven met een omzet van 11.345 of meer	De heffing voor het Bossschap bestaat uit twee delen: basisheffing en hectareheffing. Uit de heffing worden de werkzaamheden van het Bossschap betaald.
7	Hectareheffing	Bossschap	bos- en natuurbedrijven vanaf 5 hectare en bosaannemingsbedrijven met een omzet van 11.345 of meer	De heffing voor het Bossschap bestaat uit twee delen: basisheffing en hectareheffing. Uit de heffing worden de werkzaamheden van het Bossschap betaald.
Totaal aantal heffingen Bossschap 2				

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel C				
8	Algemene heffing	HBA	39 branches die zijn aangesloten bij het HBA	De heffing voor het HBA bestaat uit twee delen: algemene heffing en heffing werkzame personen. Met het geld uit de heffingen financiert het HBA activiteiten om de sociaal-economische ontwikkeling van de aangesloten branches te bevorderen.
9	Heffing werkzame personen	HBA	39 branches die zijn aangesloten bij het HBA	De heffing voor het HBA bestaat uit twee delen: algemene heffing en heffing werkzame personen. Met het geld uit de heffingen financiert het HBA activiteiten om de sociaal-economische ontwikkeling van de aangesloten branches te bevorderen.
10	Bestemmingsheffing	HBA	2009 17 branches die zijn aangesloten bij het HBA	Met de bestemmingsheffing worden de bijzondere activiteiten bekostigd die voor een aantal branches worden verricht. Het doel van de bestemmingsheffing verschilt per geval. Er zijn 17 bestemmingsheffingen.
Totaal aantal heffingen HBA			3	
11	Heffing bloemen en planten	HBAG	groot- en tussenhandel en handelskwekers en exporteurs in bloemkwekerijproducten en teeltmateriaal	De heffing dient ter dekking van de uitgaven van het HBAG/Bloemen en planten.
12	Heffing groenten en fruit	HBAG	groot- en tussenhandel in groeten en fruit	De heffing dient ter dekking van de uitgaven van het HBAG/Groenten en fruit.
13	Bestemmingsheffing promotieactiviteiten groothandel in groenten en fruit	HBAG	groothandel in groeten en fruit	De bestemmingsheffing wordt opgelegd i.v.m. de werkzaamheden voor voorlichting over de groothandel o.a. ten behoeve van de afnemers in binnen- en buitenland.
Totaal aantal heffingen HBAG			3	

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel C				
Product- en Bedrijfschappen				
14	Algemene heffing	HBD	detailhandel	De heffing voor het HBD bestaat uit drie delen: algemene heffing, heffing werkzame personen en filiaalheffing. De heffing dient ter dekking van de kosten de werkzaamheden van het HBD.
15	Heffing werkzame personen	HBD	detailhandel	De heffing voor het HBD bestaat uit drie delen: algemene heffing, heffing werkzame personen en filiaalheffing. De heffing dient ter dekking van de kosten de werkzaamheden van het HBD.
16	Filiaalheffing	HBD	detailhandel	De heffing voor het HBD bestaat uit drie delen: algemene heffing, heffing werkzame personen en filiaalheffing. De heffing dient ter dekking van de kosten de werkzaamheden van het HBD.
17	Bestemmingsheffing	HBD	9 branches in de detailhandel	Uit de opbrengst van de bestemmingsheffing worden de bijzondere activiteiten voor een aantal branches bekostigd. Het doel van de bestemmingsheffing verschilt per geval. Er zijn 9 bestemmingsheffingen.
Totaal aantal heffingen HBD 4				
18	Financieringsheffing	Productschap Akkerbouw	ondernemingen in het akkerbouw-bedrijfsleven (van uitgangsmateriaal tot detailhandel in verwerkte producten)	De heffing dient ter financiering van de bestuurs- en huishoudelijke kosten van het PA en haar commissies.
19	Fondsheffingen	Productschap Akkerbouw	ondernemingen in het akkerbouwbedrijfsleven (afhankelijk van het fonds)	Fondsheffingen worden gestort in specifieke fondsen en zijn bestemd voor specifieke gewassen en projecten. Er zijn 13 Fondsheffingen.
Totaal aantal heffingen Pr.schap Akkerb. 2				

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel C				
20	Financieringsheffing	Productschap Diervoeder	ondernemingen in de productieketen voor diervoeders	De heffing is bedoeld voor de basisvoorziening en ter dekking van de algemene (bestuurs)kosten van het HPA.
21	Bestemmingsheffingen	Productschap Diervoeder	ondernemingen in de productieketen voor diervoeders	De bestemmingsheffingen zijn bedoeld voor de financiering van projecten. Er zijn 6 Bestemmingsheffingen.
Totaal aantal heffingen PDV 2				
22	Heffing	Productschap Dranken	producenten van meer dan 10.000 hectoliter bier per jaar	De heffing is voor de financiering van werkzaamheden op het gebied van milieu, verantwoorde consumptie van alcohol en communicatie en voorlichting.
23	Heffing	Productschap Dranken	fabrikanten van en groothandelaren in frisdranken en waters	De heffing is voor de werkzaamheden die een bijdrage leveren aan de versterking van de structuur van de sector en de innovatie in de branche.
24	Heffing	Productschap Dranken	producenten en handelaren in gedestilleerd (groothandel en detailhandel tot 5 vestigingen)	De heffing is voor de werkzaamheden ter ondersteuning van de gedestilleerdsector.
25	Heffing	Productschap Dranken	detailhandel in sterkalcoholhoudende dranken met maximaal 5 vestigingen	De heffing is voor de werkzaamheden ter ondersteuning van de slijters.
26	Heffing Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek en Voorlichting	Productschap Dranken	producenten en importeurs van gedestilleerd	De middelen van het fonds zijn bestemd voor onderzoek, informatieverstrekking en de bevordering van belangstelling voor en kennis van gedestilleerde dranken.
27	Bestemmingsheffing t.b.v. het Gedestilleerd Informatiecentrum	Productschap Dranken	producenten en importeurs van gedestilleerd	De heffingen worden aangewend voor de financiering van de werkzaamheden van het Gedestilleerd Informatiecentrum
Totaal aantal heffingen Pr.schap Dranken 6				

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel C				
28	Administratieve heffing	Productschap Margarine, Vetten en Oliën	ondernemingen in de oliën- en vettenketen	De heffing dient ter financiering van de activiteiten van het productschap MVO.
Totaal aantal heffingen Pr.schap MVO 1				
29	Heffingen PPE	Productschap Pluimvee en Eieren	ondernemingen in de bedrijfskolom pluimvee en eieren	De heffingen zijn t.b.v. het uitvoeren van collectieve taken (gewone dienst, afzetbevordering, gezondheidszorg, kwaliteit/O&O) voor de schakels in de verschillende sectoren in de productiekolom pluimvee en eieren. De meeste sectoren betalen ook voor veeziektefonds.
Totaal aantal heffingen PPE 1				
30	Vakheffing bloembollen	Productschap Tuinbouw	kopers en verkopers van bloembollen	De heffing is verschuldigd t.b.v. de algemene kosten van het productschap, promotionele- en marketingactiviteiten, economische-, kwaliteits-, milieuaangelegenheden, technisch onderzoek en voorlichting.
31	Heffing export bloembollen naar Japan	Productschap Tuinbouw	exporteurs van bloembollen naar Japan	Met de opbrengst van de heffing worden maatregelen gefinancierd voor de export van bloembollen naar Japan.
32	Heffing bestrijding Ditylenchus dipsaci	Productschap Tuinbouw	telers van bloembollen	De heffing dient ter financiering van de regeling voor telers die schade lijden als gevolg van D.d.
33	Vakheffing bloemkwekerijproducten	Productschap Tuinbouw	kwekers en importeurs van bloemkwekerijproducten en teeltmateriaal	De heffing dient voor activiteiten die de afzet van bloemkwekerijproducten moeten vergroten.
34	Heffing export bloemkwekerijproducten Japan	Productschap Tuinbouw	exporteurs van bloemkwekerijproducten naar Japan	Met de opbrengst van de heffing worden maatregelen gefinancierd voor de export van bloemkwekerijproducten naar Japan.
35	Vakheffing boomkwekerijproducten	Productschap Tuinbouw	kwekerijen van en handel in boomkwekerijproducten	Met de heffing worden activiteiten uitgevoerd t.b.v. de sector.
36	Heffing teelt groenten en fruit	Productschap Tuinbouw	telers van groenten en fruit en uitgangsmateriaal	De heffing dient voor activiteiten die de afzet van groenten en fruit moeten vergroten.

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel C				
Product- en Bedrijfschappen				
37	Heffing verduurzaamde groenten en fruit	Productschap Tuinbouw	bedrijven waarin fruit en groenten worden verduurzaamd	De heffing dient voor activiteiten die de afzet van groenten en fruit moeten vergroten.
38	Heffing export groenten en fruit Japan	Productschap Tuinbouw	exporteurs van groenten en fruit naar Japan	Met de opbrengst van de heffing worden maatregelen gefinancierd voor de export groenten en fruit naar Japan.
39	Algemene heffing handel in groenten en fruit	Productschap Tuinbouw	handel in groenten en fruit exclusief verkoop aan consumenten	De opbrengst van de heffing dient ter financiering van promotionele- en marketing activiteiten, technisch onderzoek, arbeid, kwaliteit, milieuaangelegenheden, overige bijdragen en de organisatiekosten van het PT.
40	Bestemmingsheffing handel groenten en fruit	Productschap Tuinbouw	handel in groenten en fruit exclusief verkoop aan consumenten	De heffing dient voor activiteiten die de afzet van groenten en fruit moeten vergroten.
41	Bijzondere heffing vollegrondsgroenten	Productschap Tuinbouw	ondernemers die vollegrondsgroenten telen	De heffing dient voor het stimuleren van de afzet van vollegrondsgroenten.
42	Bijzondere heffing teelt fruit en champignons	Productschap Tuinbouw	ondernemers die fruit of champignons telen	De heffing dient voor het stimuleren van de afzet van fruit en champignons.
43	Heffing hoveniersbedrijven	Productschap Tuinbouw	hoveniersbedrijven	De heffing dient ter financiering van de werkzaamheden in het belang van de hoveniersbedrijven
Totaal aantal heffingen Pr.schap Tuinbouw			14	
44	Heffingen PVV	Productschap Vee en Vlees	ondernemingen in de bedrijfskolom vee en vlees	De heffingen zijn t.b.v. het uitvoeren van collectieve taken (gewone dienst, afzetbevordering, gezondheidszorg, kwaliteit) voor de schakels in de verschillende sectoren in de productiekolom vee en vlees. Enkele sectoren betalen ook voor veeziektefonds.
Totaal aantal heffingen PVV			1	

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel C				
Product- en Bedrijfschappen				
45	Huishoudelijke heffing	Productschap Vis	ondernemingen in de bedrijfskolom vis	De heffing is voor de kosten van het takenpakket van het Productschap Vis
46	Heffing algemene vispromotie	Productschap Vis	ondernemingen in de bedrijfskolom vis	De heffing dient ter financiering van de vispromotie.
47	Heffing mosselpromotie	Productschap Vis	kwekers en verkopers van mosselen	De heffing dient ter financiering van de mosselpromotie.
48	Heffing scholpromotie	Productschap Vis	aanvoerders en kopers van schol	De heffing dient ter financiering van de scholpromotie.
49	Heffing garnalenpromotie	Productschap Vis	aanvoerders en aankopers van garnalen	De heffing dient ter financiering van de garnalenpromotie.
50	Heffing promotie en onderzoek kweekvis	Productschap Vis	viskwekers	De heffing dient ter financiering van promotie van kweekvis en onderzoek visteelt.
51	Heffing onderzoek aanvoer	Productschap Vis	visaanvoersektor	De heffing dient ter bekostiging van onderzoek.
52	Heffing mosselonderzoek	Productschap Vis	kwekers en handelaren van mosselen	De heffing dient ter financiering van mosselonderzoek
53	Heffing Fonds voor de groothandelssector	Productschap Vis	visgroothandel	De heffing dient ter financiering van projecten groothandel
54	Heffing onderzoek detailhandel	Productschap Vis	visdetailhandel	De heffing is bestemd voor het onderzoekfonds kleinhandel.
55	Heffing onderwijs aanvoer	Productschap Vis	aanvoerders van vis, schelpdieren en kwekers van mosselen	De heffing dient ter financiering van onderwijsprojecten aanvoersektor
56	Heffing onderwijs detailhandel	Productschap Vis	visdetailhandel	De heffing dient ter financiering van onderwijsprojecten kleinhandel
Totaal aantal heffingen Productschap Vis				12

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing	Nr.
Tabel C					
57	Financieringsheffing wijn	Productschap Wijn	ondernemingen die wijn importeren en ondernemingen die wijn be- en verwerken	De opbrengst van de heffing is bestemd voor de huishoudelijke uitgaven van het PW en voor de bijdrage in de algemene kosten van het HPA.	
58	Bestemmingsheffing wijn	Productschap Wijn	ondernemingen die wijn importeren en ondernemingen die wijn be- en verwerken	De opbrengst van de bestemmingsheffing is voor het fonds wijn en wijnbouwproducten en het milieufonds.	
Totaal aantal heffingen Productschap Wijn 2					
59	Administratieve heffing	Productschap Zuivel	zuivelindustrie	De heffing dient ter financiering van het secretariaat van het productschap.	
60	Promotieheffing	Productschap Zuivel	sector boerderijzuivel	De heffing is voor de verzorging van promotie voor boerderijzuivel.	
61	Diergezondheidsheffing	Productschap Zuivel	melkveehouderij	De heffing komt ten goede aan monitoring en bestrijding van dierziekten en aan praktijkgericht onderzoek op dit terrein.	
62	Heffing melkveehouderij-onderzoek	Productschap Zuivel	melkveehouderij	De heffing is voor praktijkonderzoek dat van belang is voor de bedrijfsuitvoering van melkveehouders.	
Totaal aantal heffingen Pr.schap Zuivel 4					

Nr.	Naam heffing	Heffende instantie	Branche	Doel heffing
Tabel D				
Rijksoverheid				
1	Loonheffing	Belastingdienst	Alle ondernemers met werknemers in dienst	Deze heffing is bedoeld voor het financieren van collectieve goederen en diensten waarvan politiek bepaald wordt dat zij algemeen toegankelijk moeten zijn.
2	BTW-heffing	Belastingdienst	Alle ondernemers	Deze heffing is bedoeld voor het financieren van collectieve goederen en diensten waarvan politiek bepaald wordt dat zij algemeen toegankelijk moeten zijn.
Totaal aantal heffingen Belastingdienst 2				

BIJLAGE III Samenstelling Begeleidingscommissie

Belkiz Tukur	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Directie Arbeidsverhoudingen)
Christine Oppenheimer	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Directie Arbeidsverhoudingen)
Dirk Jan Sinke	Ministerie van Economische Zaken (Directie Ondernemen)
Elbrich Yntema	Ministerie van Financiën (Directie Algemene Fiscale Politiek)
Joke Leget	Ministerie van Financiën (Directie Algemene Fiscale Politiek)
Martha Hulshof	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Paul Tops	Regiegroep Regeldruk
Els Prins	MKB Nederland
Ramona van den Bosch	MKB Nederland
Ron Nederpelt	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Directie Openbaar Bestuur en Democratie)
Rosa van der Linden	Ministerie van Economische Zaken (Directie Ondernemen)
Monique Aerts	Ministerie van Economische Zaken (Directie Ondernemen)

BIJLAGE IV   Onderzochte literatuur

- 1 Eindrapportage onderzoek Inventarisatie en Analyse Leges. Onderzoek naar het heffen van leges door de overheid en mogelijkheden voor de toekomst. Sira Consulting, Nieuwegein, april 2006
- 2 Versnellen arbeidsproductiviteitsgroei in Nederland. Erop of Eronder. McKinsey & Company, Amsterdam, oktober 2006
- 3 MKB Auteursrecht. TNS NIPO, Amsterdam, april 2007, in opdracht van MKB Nederland
- 4 MKB Lokale lasten. TNS NIPO, Amsterdam, september 2008, in opdracht van MKB Nederland
- 5 Van ondernemer naar werkgever. De ArgumentenFabriek, Amsterdam, januari 2008
- 6 Starters laten groeien. Evaluatie van de mogelijkheden van een verlicht regime voor startende ondernemers. EIM, Zoetermeer, februari 2009
- 7 Van werknemer naar ondernemer. Een verkennend onderzoek naar de directe financiële gevolgen. EIM, Zoetermeer, maart 2009.

BIJLAGE V Vragenlijst telefonische interviews

INTRO

Goede....., u spreekt met ..... van EIM in Zoetermeer. In opdracht van het Ministerie van Economische Zaken voeren wij momenteel een onderzoek uit naar belemmeringen om te groeien die bedrijven mogelijk ondervinden vanuit heffingen van overheden en overheidsorganisaties.

Vraag 02INTRO

Bij heffingen kunt u denken aan: reclamebelasting, precariobelasting, reinigingsrecht, zuiveringsheffing, loonheffing, reproductie, vergoedingen voor muziekgebruik en de heffingen vanuit de bedrijfs- en productschappen. De kosten en de administratieve handelingen voor het voldoen van deze heffingen zouden bedrijven kunnen belemmeren in hun groei. Of dat ook daadwerkelijk zo is, willen wij nu onderzoeken.

Vraag 02

Ik wil graag beginnen met een aantal algemene vragen over uw bedrijf.

Hoeveel werknemers zijn er in uw bedrijf werkzaam?

- 1: geen, de ondernemer werkt alleen
- 2: geen, ondernemer werkt met firmant(en) binnen een VOF
- 3: 1 t/m 4 werknemers
- 4: 5 t/m 19 werknemers
- 5: 20 of meer werknemers
- 6: weet niet/w.n.z.

Als Vraag 02 is 5 of 6 dan door naar Afsluiting 2

Vraag 03

Wanneer is uw bedrijf opgericht?

- 1: in 2008 of 2009 (ca 1 jaar oud)
- 2: in 2006 of 2007 (ca 2 tot 3 jaar oud)
- 3: in 2004 of 2005 (ca 4 tot 4 jaar oud)
- 4: in 2000 t/m 2003 (ca 6 tot 9 jaar oud)
- 5: in 1999 of eerder (10 jaar of ouder)
- 6: weet niet/w.n.z.

Vraag 04

In welke branche of sector is uw bedrijf actief?

Enq.: MAG HELPEN

- 1: melkveebedrijf
- 2: metaalindustrie
- 3: stukadoors-, timmer-, schilders-, glaszetters- of afwerkingsbedrijf
- 4: groothandel in bloemen en planten
- 5: brood- en banketbakkerij (met winkel)
- 6: restaurant, cafetaria of café
- 7: markt-, opinie- of ander onderzoeksbureau
- 8: anders, te weten: ...
- 9: weet niet/w.n.z.

Vraag 05INTRO

Dan wil ik u nu graag de vragen stellen over de heffingen. Ik noem u een aantal heffingen waarmee u in uw branche te maken kunt krijgen. Kunt u zeggen of u in uw bedrijf met deze heffing te maken heeft? Dat wil zeggen: dat u deze heffing ook moet betalen.

Vraag 05_01

"Onroerende-zaakbelasting" (voor bedrijfspanden)
Heffende instantie: Gemeente

- 1: ja, te weten: ...
- 2: nee
- 3: weet niet/w.n.z.

Vraag 05_02

"Baatbelasting"
Heffende instantie: Gemeente

Vraag 05_03

"Bouwgrondbelasting"
Heffende instantie: Gemeente

Vraag 05_04

"Parkeerbelasting"
Heffende instantie: Gemeente

Vraag 05_05

"Reclamebelasting"
Heffende instantie: Gemeente

Vraag 05_06

"Precariobelasting"
Heffende instantie: Gemeente

Vraag 05_07

"Reinigingsrecht"
Heffende instantie: Gemeente

Vraag 05_08

"Rioolheffing"
Heffende instantie: Gemeente

Vraag 05_09

Als CEL is 1
"Grondwaterheffing"
Heffende instantie: Provincie

Vraag 05_10

Als CEL is 1
"Heffing ontgronding"
Heffende instantie: Provincie

Vraag 05_11

Als CEL is 1 of 2 of 3 of 4

"Precariobelasting"

Heffende instantie: Provincie

Vraag 05_12

"Zuiveringsheffing"

Heffende instantie: Waterschap

Vraag 05_13

"Watersysteemheffing"

Heffende instantie: Waterschap

Vraag 05_14

"Jaarlijkse bijdrage voor registreren"

Heffende instantie: Kamer van Koophandel

Vraag 05_15

"Jaarlijkse bijdrage voor informeren"

Heffende instantie: Kamer van Koophandel

Vraag 05_16

"Jaarlijkse bijdrage voor stimuleren"

Heffende instantie: Kamer van Koophandel

Vraag 05_17

"Bijdrage SER"

Heffende instantie: SER (Sociaal Economisch Raad)

Vraag 05_18

"Vergoeding muziekgebruik"

Heffende instantie: Buma-Stemra

Vraag 05_19

"Vergoeding muziekgebruik"

Heffende instantie: SENA

Vraag 05_20

"Reprorecht bedrijfsleven"

Heffende instantie: Stichting Reprorecht

Vraag 05_21

Als CEL is 1

"Registratiebijdrage en Jaarlijkse bijdrage"

Heffende instantie: SKAL

Vraag 05_22

Als CEL is 1

"Heffingen PVV"

Heffende instantie: Productschap Vee en Vlees

Vraag 05_23

Als CEL is 1

"Promotieheffing"

Heffende instantie: Productschap Zuivel

Vraag 05_24

Als CEL is 1

"Diergezondheidsheffing"

Heffende instantie: Productschap Zuivel

Vraag 05_25

Als CEL is 1

"Heffing melkveehouderij-onderzoek"

Heffende instantie: Productschap Zuivel

Vraag 05_26

Als Vraag 02 is groter dan 2

"Loonheffing"

Heffende instantie: Belastingdienst

Vraag 05_27

Als CEL is 3 of 5

"Algemene heffing"

Heffende instantie: HBA (Hoofdbedrijfschap Ambachten)

Vraag 05_28

Als CEL is 3 of 5

"Heffing Werkzame personen"

Heffende instantie: HBA (Hoofdbedrijfschap Ambachten)

Vraag 05_29

Als CEL is 3 of 5

"Bestemmingsheffing"

Heffende instantie: HBA (Hoofdbedrijfschap Ambachten)

Vraag 05_30

Als CEL is 3

"Algemene heffing"

Heffende instantie: Bedrijfschap Afbouw

Vraag 05_31

Als CEL is 3

"Sectorheffing"

Heffende instantie: Bedrijfschap Afbouw

Vraag 05_32

Als CEL is 4

"Opcenten motorrijtuigenbelasting"

Heffende instantie: Provincie

Vraag 05_33

Als CEL is 4

"Jaarbijdrage handel"

Heffende instantie: Stichting Bloembollenkeuringsdienst

Vraag 05_34

Als CEL is 4

"Vakheffing bloembollen"

Heffende instantie: Productschap Tuinbouw

Vraag 05_35

Als CEL is 4

"Heffing export bloembollen naar Japan"

Heffende instantie: Productschap Tuinbouw

Vraag 05_36

Als CEL is 4

"Heffing bestrijding Ditylenchus dipsaci"

Heffende instantie: Productschap Tuinbouw

Vraag 05_37

Als CEL is 4

"Vakheffing bloemkwekerijproducten"

Heffende instantie: Productschap Tuinbouw

Vraag 05_38

Als CEL is 4

"Heffing export bloemkwekerijproducten naar Japan"

Heffende instantie: Productschap Tuinbouw

Vraag 05_39

Als CEL is 4

"Heffing bloemen en planten"

Heffende instantie: Hoofdbedrijfschap Agrarische Groothandel

Vraag 05_40

Als CEL is 5

"Algemene heffing"

Heffende instantie: HBD (Hoofdbedrijfschap Detailhandel)

Vraag 05_41

Als CEL is 5

"Heffing Werkzame personen"

Heffende instantie: HBD (Hoofdbedrijfschap Detailhandel)

Vraag 05_42

Als CEL is 5

"Filiaal heffing"

Heffende instantie: HBD (Hoofdbedrijfschap Detailhandel)

Vraag 05_43

Als CEL is 5

"Bestemmingsheffing"

Heffende instantie: HBD (Hoofdbedrijfschap Detailhandel)

Vraag 05_44

Als CEL is 6

"Basisheffing"

Heffende instantie: Bedrijfschap Horeca en Catering

Vraag 05_45

Als CEL is 6

"Loonsomheffing"

Heffende instantie: Bedrijfschap Horeca en Catering

Vraag 06

Zijn er naast de hiervoor genoemde heffingen andere heffingen van overheden en overheidsorganisaties die u betaalt en waarvan het u veel tijd en moeite kost om het te betalen bedrag te bepalen?

- 1: ja, te weten: ...
- 2: nee
- 3: weet niet/w.n.z.

Vraag 07

Zijn er heffingen die uw bedrijf belemmeren om te groeien, of door te groeien?

Met groeien bedoelen wij hier: (meer) personeel aannemen, bedrijf uitbreiden, filialen openen, omzet fors verhogen, groter pand betrekken, etc.

Dit kunnen ook heffingen zijn die niet eerder genoemd werden.

- 1: ja
- 2: nee
- 3: nee, MAAR ik wil toch niet (verder) groeien
- 4: weet niet/w.n.z.

Als Vraag 07 is groter dan 1 dan door naar Vraag 10_1

Vraag 08

Welke heffingen belemmeren uw bedrijf om te groeien?

- 1: noemt heffingen, te weten; ...
- 2: alle heffingen bij elkaar genomen belemmeren om te groeien
- 3: weet niet/w.n.z.

Vraag 09

Als Vraag 08 is 1 of 2

Waarom belemmeren deze heffingen uw bedrijf om te groeien?

Enq.: LIEVER NIET HELPEN

- 1: het te betalen bedrag wordt dan te hoog
- 2: moet iemand inhuren om administratie bij te houden (boekhouder etc.)
- 3: moet teveel tijd besteden aan verstrekken v.d. gegevens aan instantie
- 4: alle heffingen bij elkaar wordt teveel
- 5: (nog) andere reden, te weten: ...
- 6: weet niet/w.n.z.

Vraag 10_1

Welke heffingen die u moet betalen kosten u relatief gezien veel tijd, moeite of geld? U kunt er maximaal 3 noemen.

Enq.: Als respondent "weet niet" zegt dan doorvragen: Weet u het echt niet of is er geen heffing die u veel tijd, moeite of geld kost?

- 1: heffing 1: ...
- 2:
- 3:
- 4: GEEN heffing kost veel tijd/moeite/geld
- 5: weet niet/w.n.z.

Als Vraag 10_1 is 4 of 5 dan door naar Vraag 20INTRO

Vraag 10_2

Welke heffingen die u moet betalen kosten u relatief gezien veel tijd, moeite of geld? U kunt er maximaal 3 noemen.

- 1:
- 2: heffing 2: ...
- 3:
- 4: (weet) meer niet/w.n.z.

Als Vraag 10_2 is 4 dan door naar Vraag 11INTRO

Vraag 10_3

Welke heffingen die u moet betalen kosten u relatief gezien veel tijd, moeite of geld? U kunt er maximaal 3 noemen.

- 1:
- 2:
- 3: heffing 3: ...
- 4: (weet) meer niet/w.n.z.

Vraag 11INTRO

De volgende vragen hebben betrekking op de hiervoor genoemde heffingen (,die u veel tijd, moeite of geld kosten).

Vraag 11

Voor welke van deze heffingen moet u een aparte administratie bijhouden om het juiste bedrag van de heffing te kunnen vaststellen? We bedoelen hier het bijhouden van gegevens die u voor uw eigen bedrijfsvoering NIET nodig heeft.

Enq.: LEES de genoemde heffingen eventueel nog een keer OP.

genoemd 1:
genoemd 2:
genoemd 3:

- 1: nr 1
- 2: nr 2
- 3: nr 3
- 4: GEEN van deze drie (of twee of een)
- 5: weet niet/w.n.z.

Als Vraag 11 is 4 of 5 dan door naar Vraag 13

Vraag 12

Heeft u suggesties om de administratie rond deze heffingen te versimpelen zodat het u minder werk kost om te bepalen wat u moet betalen?

- 1: ja, te weten: ...
- 2: nee, weet niet
- 3: wil niet zeggen

Vraag 13

Voor welke van deze heffingen moet u gegevens uit uw EIGEN bedrijfsadministratie halen waarvoor u relatief veel tijd kwijt bent?

Met eigen bedrijfsadministratie bedoelen we hier een administratie die u ook zou bijhouden

wanneer u er geen gegevens uit zou halen ten behoeve van de heffingen.

Enq.: LEES de genoemde heffingen eventueel nog een keer OP.

genoemd 1:

genoemd 2:

genoemd 3:

1: nr 1

2: nr 2

3: nr 3

4: GEEN van deze drie (of twee of een)

5: weet niet/w.n.z.

Als Vraag 13 is 4 of 5 dan door naar Vraag 16

Vraag 13A1

Hoeveel tijd bent u dan gemiddeld kwijt per heffing?

Enq.: WEET NIET/W.N.Z is 999

..... minuten

..... uur

..... dagen

Vraag 14

Ik lees u een aantal activiteiten op. Welke van deze activiteiten met betrekking tot het vaststellen van het bedrag en het betalen van de heffingen kosten u relatief veel tijd?

1: op de hoogte komen van informatie over de heffing en de instantie

2: ontvangen en lezen van een aanslagbiljet

3: ontvangen en lezen van een verzoek om informatie

4: ontvangen en lezen van een vragenformulier

5: verzamelen van gegevens voor het vaststellen van de hoogte van de heffingen

6: invullen van een aangifteformulier of een vragenformulier

7: betalen van de heffing

8: controleren of de opgelegde heffing correct is

9: (nog) een andere activiteit die relatief veel tijd kost? ja, te weten:

10: GEEN van deze

11: weet niet/w.n.z.

Als Vraag 14 is 10 of 11 dan door naar Vraag 16

Vraag 15

Heeft u concrete verbeter suggesties voor de activiteiten en de administratie voor de punten die u hiervoor als tijdrovend hebt genoemd?

- 1: ja, te weten: ...
- 2: nee, weet niet
- 3: wil niet zeggen

Vraag 16

Voor welke heffingen heeft u gegevens nodig die u laat verzamelen of berekenen door derden? Bijvoorbeeld uw boekhouder of accountant.

Enq.: LEES de genoemde heffingen eventueel OP.

genoemd 1:
genoemd 2:
genoemd 3:

- 1: nr 1
- 2: nr 2
- 3: nr 3
- 4: GEEN van deze drie (of twee of een)
- 5: weet niet/w.n.z.

Vraag 17

Voor welke heffingen vindt u de bedragen die u moet betalen te hoog?

Enq.: LEES de genoemde heffingen eventueel OP.

genoemd 1:
genoemd 2:
genoemd 3:

- 1: nr 1
- 2: nr 2
- 3: nr 3
- 4: GEEN van deze drie (of twee of een)
- 5: weet niet/w.n.z.

Als Vraag 17 is 4 of 5 dan door naar Vraag 18

Vraag 17A

Waarom zijn de bedragen van de heffingen te hoog?

Vraag 18

De meeste heffingen betaalt u eenmaal per jaar. Voor welke heffingen moet u meerdere malen per jaar informatie verschaffen aan de heffende instantie?

Enq.: LEES de genoemde heffingen eventueel OP.

genoemd 1:
genoemd 2:
genoemd 3:

- 1: nr 1
- 2: nr 2
- 3: nr 3
- 4: GEEN van deze drie (of twee of een)
- 5: weet niet/w.n.z.

Als Vraag 18 is 4 of 5 dan door naar Vraag 20INTRO

Vraag 19A

Vindt u het een probleem om meerdere malen per jaar informatie te moeten verschaffen?

- 1: ja
- 2: nee
- 3: weet niet/w.n.z.

Vraag 19B

Voor welke heffing of heffingen vindt u dat een bezwaar?

Enq.: LEES de genoemde heffingen eventueel OP.

genoemd 1:
genoemd 2:
genoemd 3:

- 1: nr 1
- 2: nr 2
- 3: nr 3
- 4: GEEN van deze
- 5: weet niet/w.n.z.

Vraag 20INTRO

De volgende vragen hebben betrekking op alle te betalen heffingen.

Vraag 20A

De heffingen die u moet betalen worden opgelegd door verschillende overheden/instanties.

Is het voor u handig wanneer heffingen gebundeld worden opgelegd, zodat u op één moment in het jaar één bedrag betaalt dat door de ontvanger over verschillende instanties wordt verdeeld?

- 1: ja
- 2: nee
- 3: weet niet/w.n.z.

Vraag 20B
Als Vraag 20A is 2
Waarom niet?

Vraag 21

De meeste heffingen moeten worden betaald via een aanslag of factuur.

We hebben een aantal verbetermogelijkheden op een rijtje gezet. Kunt u aangeven welke uw voorkeur heeft?

Enq.: LEES OP

- 1: digitale mogelijkheid om aangifte te doen
- 2: elektronisch factureren
- 3: gebundeld factureren in één bedrag
- 4: betalen via automatisch incasso
- 5: anders, te weten: ...
- 6: weet niet/w.n.z.

Vraag 22

Als laatste vraag over dit onderwerp: welke verbeter suggesties heeft u voor het proces rond de heffingen?

Enq.: In het antwoord moet naar voren komen: Welke verbeter suggestie voor welke heffing!

Vraag 23

Dit onderzoek gaat om het feit of heffingen belemmerend zijn voor de groei van bedrijven.

Zijn er, afgezien van de heffingen van overheden en overheidsorganisaties, andere zaken die u belemmeren om uw bedrijf te laten groeien?

- 1: ja, te weten: ...
- 2: nee
- 3: weet niet/w.n.z.

Afsluiting

Dan waren dit al mijn vragen. Ik dank u hartelijk voor uw medewerking aan dit onderzoek en ik wens u verder een prettige dag/avond.

Afsluiting 2

Dan waren dit al mijn vragen. Helaas behoort u niet tot de doelgroep van ons onderzoek. Ik dank u voor uw medewerking en wens u verder een prettige dag/avond.